هو الموفق والمعين

...ز کتاب مستطاب آداب
...المطهره مرحوم فاضل فشارکی
...ته مقامه الشریف خیلی کمیاب
بود لهذا جناب مستطاب
...حاج حاجی شیخ محمد مسئله‌گو
...قدام بطبع آن نمودند و کمال سعی و
...بت در حسن خط و کاغذ و چاپ و صحت
نمودند امید است قاریان بانی و کاتب
را از دعای خیر فراموش ننمایند

حرره اشرف الکتاب اسدالله الموسوی سنة ۱۳

کتابخانه آستان قدس مشهد
شماره ثبت ~~۲۳۹۲۱۲~~
تاریخ ۸۰/

باسمه تعالی

فهرستبرگه منابع چاپ سنگی - اداره مخطوطات

شماره ثبت: ۱۲۶۷۰

رده‌بندی دیویی: ۱۳۴۸ آ ۳۹ الف ۲۹۷/۷۲ مرجع ☐

سرشناسه: فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۵۱ - ۱۳۱۴ ق.

عنوان قراردادی:

عنوان: آداب الشریعة المطهرة

شرح پدیدآور:

کاتب: اسدالله موسوی — تاریخ کتابت:

محل نشر: [بی جا] — ناشر: [بی نا] — تاریخ نشر: ۱۳۴۸ ق

صفحه شمار: ۸۰ ص — مصور ☐ درسی ☐ گراور یا افست ☐

زبان: فارسی — ابعاد: ۱۱×۱۷ — نوع خط: نسخ

روش تهیه: وقفی ☐ اهدایی ☐ خریداری ☑ ارسالی ☐

واقف: خریداری از آقای اسنجی — تاریخ ثبت: مهر ۱۳۸۰

یادداشتها: مشتمل بر ۲۷ باب است.

موضوع(ها): ۱. اسلام - آداب و رسوم زندگی. ۲. اسلام - احادیث اخلاقی. ۳. احادیث شیعه.

شناسه(های) افزوده: الف. موسوی، اسدالله، کاتب. ب. عنوان.

فهرستنگار: شیبانی — تاریخ فهرستنگاری: تیر ۸۳

هو الموفق والمعين

[ا]ز کتاب مستطاب آداب
[الشريعة] المطهره مرحوم فاضل ر[بانی] کی
[اعلی الله] مقامه الشریف خیلی کمیاب
بود لهذا جناب مستطاب
[.]حاج حاجی شیخ محمد مسئله گو
[...]قد بالطبع آن نمودند و کمال سعی
[...]ت در حسن خط و کاغذ و چاپ و صحت
نمودند امید است قاریان بانی و کاتب
را از دعاء خیر فراموش ننمایند

حرره اشرف الکتاب اسد الله الموسوی سنه ۱۳[..]

۲۹۷۱۷
۶۷۳۹
۱۵۷۵۲۷
۲۳۹۲۱۲

کتابخانه آستان قدس مشهد
شماره ثبت ~~۲۳۹۲۱۲~~
تاریخ ۸۰/مهر

۱۰۱۰۱۰
آستان قدس

کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

نام کتاب: آداب الشریعة المطهرة
مؤلف متن: محمد باقر رفیع رکنی اصفهانی محشی
شارح مترجم
تاریخ تحریر: ۱۳۲۸ هـ.ق چاپ سنگی نوع خط: نسخ تعداد سطر
موضوع: اخلاق زبان: فارسی عدد اوراق: ص ۸۰
طول ۱۷ عرض ۱۱ شمارهٔ عمومی ۱۲۶۷۰
~~وقفی~~ / خریداری از آقای اشجعی
تاریخ وقف نام کاتب
ملاحظات

هو الموفق والمعین

چون کتاب مستطاب آداب
الشریعة المطهره مرحوم فاضل فشارکی
اعلی الله مقامه الشریف خیلی کمیاب
شده بود لهذا جناب مستطاب
خیر الحاج حاجی شیخ محمد مسئله‌گو
قمی اقدام بطبع آن نمودند و کمال سعی
مراقبت در حسن خط و کاغذ و چاپ و صحت
آن نمودند امید است قاریان بانی و کاتب
را از دعای خیر فراموش ننمایند

حرره اشرف الکتاب اسد الله الموسوی سنة ۱۳…

۲۹۷/۷۲
۳۹ ۱۳۴۸ الف
۱۵۷۵۴۷
۲۳۹۲۱۲
کتابخانه آستان قدس مشهد
شماره ثبت ۲۳۹۲۱۲
تاریخ ۸۰/۱

باسمه تعالی
فهرستبرگه منابع چاپ سنگی - اداره مخطوطات
شماره ثبت:
رده‌بندی دیویی ۲۹۷/۷۲ ۱۳۴۸ آ ۳۹ الف
سرشناسه: فشارکی، محمدباقر بن محمدجعفر ۱۲۵۱ -
عنوان قراردادی:
عنوان: آداب الشریعة المطهره
شرح پدیدآور:
کاتب: اسدالله موسوی تاریخ کتابت:
محل نشر: [بی جا] ناشر: [بی نا] تاریخ نشر:
صفحه شمار: ۸۰ ص مصور☐ درسی☐
زبان: فارسی ابعاد: ۱۱×۱۷ نوع خط:
روش تهیه: وقفی☐ اهدایی☐ خریداری☑
واقف: خریداری از آقای اسجعی تاریخ ثبت:
یادداشتها: مشتمل بر ۱۲ باب است.
موضوع(ها): ۱. اسلام - آداب و رسوم زندگی. ۲. احادیث اخلاقی. ۳. احادیث شیعه.
شناسه(های) افزوده: الف. موسوی، اسدالله، کاتب.
عنوان.
فهرستنگار: شیبانی تاریخ فهرستنگاری:

هذا کتاب اداب الشریعة

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی سنّتنا بسنن خاتم الانبیاء والمرسلین
وحلّینا بحلیة سیّد الاولیاء والمقرّبین وادّبنا
باداب الاتقیاء والمؤمنین والشکر له علی ما زیّنّا
به من خلال الصّالحین وعلّمنا طرق الوصول الی وسائل
نجات المذنبین واغرقنا فی بحار رحمته الّذی سبقت
غضبه کما نطق به القران المبین ورکّبنا فی السّفن الّتی
من رکبها نجا کما نصّ علیه اوّل المخلوقین والصّلوة
والسّلام علیه کما جعله محمّدًا فی السّموات والارضین
وصلّی علیه نفسه بین الملائکة المقرّبین وعلی اله الّذین
جعلهم عیبة علمه فنعم اجر العاملین واوجب ولایتهم
علی کافّة المکلّفین الی خالق السّموات والارضین
فصلواتنا وسلامنا علیهم متواترة ما دامت رحمة
الله لخلقه شاملة ونعمه متنازلة والاؤه باقیة

امّا بعد بندهٔ فقیر ضعیف خاکسار وحقیر
نحیف شرمسار تراب اقدام مؤمنین ابن محمّد جعفر
محمد باقر الاصفهانی العاصی الراجی بعرض اخوان ایمانی الفشار کجی
واخلّاء روحانی میرساند که چون لازمهٔ تدیّن بدین
اسلام وتشرّف بشرف ایمان عمل باداب ورسوم
شرع مبین است وباعث رستکاری دارین است
ومفوّض بر حسن خالق نشاتین تادّب باداب سیّد
کونین است وچه معلوم وواضح که عمل فرع معرفت
وتعلّم است و موکول میباشد رجوع باخبار اهل
بیت وچون انها در کتب اخبار متفرّق وبلغت عرب
عوام را از ان بهره حاصل نبود واکرچه جمله از علماء اعلام
رضوان الله الملک العلام فارسی نموده اند ولیکن
زیاد طولانی بود که همه عوام از مطالعهٔ ان اداب بعد
از مطالعه چون منتظم نبود در قلوب ایشان مستقر
نمیکردید لهذا حقیر این رساله را تالیف نموده وانچه
مناسب فهم ایشان بود از سنن واداب بعدد در اوردم
وهمه را از اخبار اهلبیت استفاده نموده ومسمّی نمودم
انرا باداب الشریعة المطهرة مشتمل بر چهارده باب امید
که حق سبحانه وتعالی فضل ورحمت واسعهٔ خود قبول

فرموده و رحمت بی نهایت خود را شامل این روسیاه
و عامل باین نسخهٔ شریفه فرمایند و خطا و لغزش هر یک را
عفو فرمایند بمحمد و آله **باب ۱** در آداب لباس پوشیدن
باب ۲ در آداب حمام رفتن **باب ۳** در آداب غذا خوردن
باب ۴ در آداب آشامیدن **باب ۵** در آداب بیت
الخلا رفتن باب ۶ در آداب خواب باب ۷ در آداب تزویج
و مواقعه **باب ۸** در آداب خانه باب ۹ در آداب تجارت
باب ۱۰ در آداب زراعت باب ۱۱ در آداب معاشرت باب
۱۲ در آداب سفر **باب ۱۳** در آداب متفرقه باب ۱۴
در اعمال و اذکار و ادعیهٔ نافعه جهة امر زش و وسعت
معاش و اداء دین و قضاء حوائج باب الاول در آداب جامه
پوشیدن و آن بسیار است به بیست و دو اکتفاء میشود
اول ماهیة از پنبه یا کتان بود چون پنبه پوشش رسول
خدا است و اهلبیت او بود و کتان که پوشش انبیا است اما
ابریشم خالص پس از جهت مردان حرام است و باعث سوختن
بدن باتش است و غیر خالص اولی ترک است و اما پشم در
بعضی اوقات عیبی ندارد چون از رسول خدا ماثور است
که پنج چیز را تا زنده ام ترک نمیکنم بز را بدست خود دوشیدن
و بر روی زمین نشستن و بر الاغ جل دار سوار شدن و

باغلامان غذا خوردن و جامهٔ پشمینه پوشیدن و همیشه
پوشیدن آن خوب نیست چون نهی از آن وارد است دویم
رنگ آن سفید یا زرد یا سرخ نیم رنگ یا آبی نیم رنگ بوده
باشد و سیاه و سرخ تیره و کبود و عدسی رنگ نباشد
چون لباس سیاه لباس اهل جهنم است و سرخ تیره از
نود اماد است و دو رنگ اخر مذموم است اما آبی سبز پس
عیبی ندارد الا اینکه زیاد سبز شود که داخل سیاه شود
سیم بلند نبودن بنحوی که بر زمین برسد چون از نجاست دور
تر است و آنچه از برامد کی پا بلندتر است در آتش است و در
زنان و لی عکس است بلکه در بعض اوقات لازم است چهارم
جامهٔ خود را از روی تکبر بر زمین نکشیدن که چنین کسی وارد
شده که قرین قارون است و خداوند نظر رحمت بسوی او نمی
فرماید و عمل قوم لوط است چون ایشان علاوه از لواط هفت
خصلت بود که نهی از آنها در این شریعت مقدسه وارد شده
کمان گلوله انداختن و سنگریزه از پشت انگشت انداختن و فندق
خائیدن و بند قبا و پیراهن را در حال راه رفتن گشودن
و صوت از دهان کشیدن و جامه را از روی تکبر بر زمین
کشیدن و انگشت شکستن و در خصال قوم لوط اختلاف
در اخبار میباشد پنجم جامهٔ خشن و درشت و کهنه

در خانه بپوشید که جامه نرم و نازک باعث قساوت قلب
است و جامهٔ کهنه باعث حفظ آبرو است ششم در میان مردم
زینت بیان نمودن که خداوند دوست میدارد اظهار نعمت
را چنانچه وارد است که هرگاه خداوند نعمتی به بنده عطا
فرماید دوست میدارد که بنده آنرا اظهار نماید راوی
عرض کرد که چگونه اظهار نماید فرمودند پاک نماید جامه
خود را گچ بمالد خانهٔ خود را خوب کند بوی خود را اجار و
نماید درب و فضای خانه را حتی اینکه روشن نماید چراغ
پیش از غایب شدن آفتاب فقر را تمام میکند و روزی را
زیاد مینماید و زینت نمودن زنها برای زن و زن از
برای مرد و شخص از برای برادر مؤمن خود در شریعت
مقدسه ممدوح است هفتم پاکیزه داشتن چون خداوند
نظیف است و نظیف را دوست میدارد و جامهٔ چرک
پوشیدن باعث کوتاهی عمر است و تاریکی قلب هشتم
ترک نمودن جامه که باعث شهرت شود زیرا که وارد است
که هر کس چنین کند جامهٔ از آتش خداوند بپوشاند باو نهم
ترک جامهٔ درشت در میان مردم و جامهٔ نیک در خانه
دهم ترک نماید جامه که باعث نخوت و تکبر و تغیر حال
او شود چنانکه ماثور است که حضرت علی بن الحسین ع جامهٔ

سنکینی پوشیدند و از خانه بیرون تشریف بردند و بعد
از مراجعت جامه را کندند و فرمودند گویا من علی بن الحسین
نبودم این جامه را که پوشیدم یازدهم مردان جامه خاصهٔ زنان
نپوشند و همچنین زنان دوازدهم جوانان لباسیکه شایسته
معمر نیست نپوشند معمرین هم لباسیکه شایسته جوانان میباشد
نپوشند ۱۳ در آستین جامهٔ خود چیزی نگذارند ۱۴ جامه که
باعث حفظ آبروی خود قرار داده بذل نکند مگر اینکه دیگری
داشته باشد چنانچه وارد است که اسراف سه چیز است جامه
محفوظ خود را بخشیدن و زیادتی طعام و شرابی که در ظرف
باقی میماند ریختن و هسته را باطراف ریختن و جمع نمودن ۱۵
در وقت جامه پوشیدن و کندن بسم الله گفتن که اجنه از تصرف
در آن محروم شوند ۱۶ وقت جامه نو پوشیدن بگوید الحمد لله الذی
کسانی ما اتجمل به بین الناس و اودی به فریضتی و استر به عورتی
اللهم اجعل ثیاب برکة استر فیها مرضاتک واعمر فیها مساجدک
پس هر که این دعا را بخواند نپوشد مگر آنکه خداوند بیامرزد او را
۱۷ قبل از آنکه جامهٔ نو پوشد ظرف آبی حاضر نماید و سورهٔ انا
انزلناه را و قل هو الله را و قل یا ایها الکافرون را هر یک ۵
مرتبه بخواند بر آن آب بدمد و از آن آب بجامه بپاشد و بپوشد
پس هر که چنین کند تا یک رشته از آن جامه باقیست در عیش

نیك خواهد بود ۱۸ جامه را از طرف راست پوشیدن ۱۹
زیر جامه ایستاده و رو بقبله و رو بمردم نپوشد چون
چند چیز است که موجب زیادتی غم است میان دو زن راه
رفتن و میان قطار شتر و گله گوسفند گذشتن و میان
دو سگ قدم برداشتن و صورت را بدامان پاك نمودن و
بر استانه خانه نشستن و زیر جامه ایستاده پوشیدن و کفش
سیاه پا نمودن ۲۰ جامه را زود بزود بکند که جامه را اشتها
هست ۲۱ دست و صورت را بدامان پاك ننماید ۲۲ پیراهن را
قبل از زیر جامه پوشیدن و اداب دیگر هم هست ولی چون بنا
بر اختصار است همین اختصار شد و چون عمامه بقدری
از آن بقدری که آن مناسب است اما عمامه پس ثواب بر سر
گذاشتن آن بسیار است و در فضل همین قدر کفایت میکند
که ماثور است نماز با عمامه ثوابش برابر است با هفتصد رکعت
نماز بدون عمامه و اما اداب آن نیز هفت چیز است اول ایستاده
سر گذاشتن ۲ با تحت الحنك بودن زیرا هر که عمامه بر سر گذارد
و نماز بدون تحت الحنك نماید برسد با و دردی که دوا نداشته
باشد پس ملامت نکند مگر خود را ۳ دو طرف انرا بیرون
گذاردن از پیش سر و عقب سر انداختن ۴ سیاه بودن عمامه
سادات سیاه نیست ۵ ایستاده بپیچید نه چون نشسته

نفر میاورد ۶ وقتیکه از سر بر میدارد طرف سر را که بیرون است
مخفی نماید میان آن تا شیطان بر سر نگذارد ۷ اینکه دعا بخواند
اَللّٰهُمَّ سَوِّمْنِی بِسِیماءِ الْاِیمانِ وَتَوِّجْنِی بِتاجِ الْکَرامَةِ وَقَلِّدْنِی
بِحَبْلِ الْاِسْلامِ وَلا تَخْلَعْ رِبْقَةَ الْاِیمانِ مِنْ عُنُقِی و اما کلاه
پس سفید باشد و دراز نباشد و اما انگشتر بر دست
نمودن خاصه در دست راست خواص و ثواب بسیار دارد
چنانچه وارد است که علامت مؤمن پنج است پنجاه و یك
رکعت فرایض و نوافل روز و شب بجای اوردن و زیارت
اربعین و بخاك مالیدن جبین و انگشتر بدست راست نمودن
و بسم الله بلند گفتن و عقیق را هشت خاصیت است فقر را
بر طرف میکند و نفاق را زایل مینماید و عاقبت را بخیر می
کند و از بلا محفوظ میدارد و از شر سلاطین و حکام دور می کند
و دستیکه بلند شود با آن محبوب خدا است و باتش نمیسوزد
و اگر ولایت امیر المؤمنین ع داشته با اولاد انجناب دو رکعت
نماز با آن برابر است با هزار رکعت نماز بدون آن اما یاقوت
و زمرد و زبرجد پس باعث دفع فقر و زیادتی مال و
آسانی کارها است و اما فیروزج پس باعث قوه و جلای چشم
و فقیر نشدن و استجابت دعا و گشادگی سینه و قوه دل
و بر آورده شدن حاجت نزد مردم و در نگین آن رب

لا تَذَرْنِی فَرْدًا وَاَنْتَ خَیْرُ الْوَارِثِینَ کندن که موجب
هم رسیدن اولاد است و اما زیادتی ثواب نماز است هفتاد
برابر و استغفار و تسبیح میکند و ثواب آن از برای صاحبش
نوشته میشود و اما در نجف اشرف پس او را چهار ثواب
است بهر نظری بان ثواب حج و عمره نوشته میشود و نظر صبح
بان دفع گناه شب میکند و نظر شب با دفع گناه روز میکند
و نظر بان ثواب نظر نمودن بعلی بن ابیطالب ع دارد و اما
انگشترهای دیگر خواصهای بسیار دارد و چون بنا بر
اختصار است بهمین ها اکتفا شد اما آداب آن هفت است
اول نقره بودن چون ممدوح است و طلا و برنج و مس و آهن
مذموم است ۲ باخر انگشتان ۳ مدور بودن نگین آن ۴
بدست راست نمودن و در دست چپ تنها نکند پنجم
استنجا بدستیکه انگشتر است نکند اگرچه دست چپ باشد
۶ بانگشت کوچک نمودن ۷ اگر در نگین آن آیات قران یا
اسماء الله و اسماء رسول و ائمه ع باشد بی‌وضو چیزی از
بدن با او نمالد و اما نعلین پوشیدن پس مستحب مؤکد است
پوشیدن آن و اما نسبت از ناخوشی سل معین است بر طهارت
حافظ است پاکیزگی پا را و آداب هفت است اول نیکو بودن
چنانچه وارد است که کسیکه کفش میگیرد خوب او را بگیرد

جزع یمانی
ع

وکسیکه جامه پوشد پاکیزه نگاه دارد و کسیکه چارپا دارد
بارش را سبک نماید و کسیکه زوجه میگیرد گرامی دارد او را
وضایع نگذارد و کسیکه ریش دارد شانه زند دوم سیاه
نبودن که سیاه از اسراف است چشم را ضعیف میکند و شهوترا
کم میکند و باعث هم میشود بلی در چکمه سفر کراهت ندارد
بلکه ممدوح است سه زرد و سفید بودن زیرا که زرد چشم
را روشن مینماید و شهوترا زیاد مینماید و قلب را مسرور
میکند علاوه شیوهٔ انبیاء است و سفیدان باعث مال و اولاد
است اما رنگهای دیگر قرمز و سبز و نحو اینها مدح و ذمی از برای
اینها بنظر نرسیده ع وقت پوشیدن ابتداء بپای راست نماید
و وقت کندن ابتداء بپای چپ ۵ یکپار اکفش نکند و دیگری را
برهنه چون سه چیز است که با آنها خوف دیوانگی است اول
در خانه تنها خوابیدن ۲ در سوراخ حیوانات بول کردن
سیم بیکپا کفش راه رفتن علاوه باعث اینستکه شیطان او را
اذیت میکند هفتم پاشنه داشته باشد چون نعل بی‌پاشنه
بسیار مذموم است **باب دوم در آداب حمام**
رفتن بدانکه حضرت امیرالمؤمنین ع فرمودند خوب خانه
ایست حمام چرکرا بر میدارد و جهنم را بخاطر میآورد عمر کف
بد خانه ایست حمام پرده را پاره میکند و ظاهر مینماید عورترا

کندن آن
وقت نشستن
و وقت غذا
خوردن
ع

ودر حدیث وارد شده که یک روز در میان حمام رفتن
گوشت بدن را زیاد میکند هر روزه رفتن باعث ریختن
ان است چنانچه فرمودند سه چیز باعث لاغر شدن بدن است و
سه چیز باعث زیادتی گوشت است اما اول پس مدام منع خوردن
تخم مرغ و گوشت ماهی و شکوفه خرما است سه اخر مدام و منع
بر حمام بکرو نیکو و مداومت بر بوی خوش نمودن و جامه
نازک پوشیدن و اما اداب ان پس سی و چهار است اول
پوشیدن عورت از هر نگاه کننده که حرام است نگاه نمودن ان
که اگر چنین نکند هفتاد هزار ملک لعن کنند او را دوم نگاه
نگاه ننمودن بعورت دیگران که اگر نگاه کند هفتاد هزار ملک
او را لعن کنند سیم داخل در حمام و اب با لنگ ماثور است
کسی ایمان بخدا و رسول دارد پس ترک نکند اکرام والدین
و مهمان و همسایه را و ترک نکند نماز و غیره و داخل حمام
بی لنگ نشود و در سفره که در ان شراب خورده شده ننشیند
و در اب ساکنان هستند از ملائکه پس بدون لنگ داخل
نشود لیکن در حال غسل باز نمودن عیبی ندارد بشرط
انکه نه بیند او را کسی چهارم در حمام اب سرد نیاشامد که
باعث فساد معده میکردد پنجم سفال ببدن نمالد که موجب
پیسی میکردد ششم لنگ ابصورت نمالد که ابرو را بر میدارد ۸

۷ سر را بگل مصری نشوید که غیرت را بر میدارد

در آداب حمام رفتن

شانه نکند که مو را تنک میکند نهم انکه تکیه بدیوار حمام نکند
که پیه کرده اب میشود دهم با عورت کشاده قران نخواند یازدهم
۱۱ ناشتا بحمام نرود که باعث غلبه صفرا و حرارت است و صداع
میاورد دوازدهم با سنگینی و پری معده حمام نرود که
سه چیز است که بدن را خراب میکند و بسا هست که میکشد
با زنهای پیر مواقعه نمودن و با شکم پر بحمام رفتن و اب گرم افتنا
خوردن ۱۳ ابرو و پهلو نخراشد ۱۴ پدر و اولاد باهم بحمام نروند
۱۵ در حمام مسواک نکند که بن دندانها سست میشود ۱۶
سلام بکسیکه عورتش کشوده باشد ترک سلام نماید ۱۷
هرگاه داخل خانه شود که جامه را بکند بگوید اللّٰهمّ انزع عنّی ربقة
النفاق وثبّتنی علی الایمان که از شر نفاق محفوظ ماند و بایمان ثابت
ماند ۲۷ هرگاه داخل گرم خانه شود بگوید اللّٰهمّ انّی اعوذ بک من
شرّ نفسی واستعیذ بک من اذاه از اذیت حمام سالم بماند
۱۹ اچون بخواهد که داخل خزانه شود قدری از اب گرم بر پیشانی
و پاهای خود بریزد ۲۰ بعد از دخول در خزانه بگوید نعوذ بالله
من النار ونسئله الجنة ۲۱ جرعه از اب خزانه را بجوید که مثانه
را پاک میکند ۲۲ در گرم خانه اب سرد بر بدن نزند که بدن را
ضعیف میکند مگر وقتیکه حرارت برا و غلبه نماید ۲۳ هرگاه
از گرم خانه بیرون امد اب سرد بر پاها بریزد که درد را از بدن

۷ نکند چنانچه خود داو هم اگر عورتش کشوده باشد هم

میکشد ۲۴ نماز را در حمام بجا نیاورده ۲۵ وقت بیرون آمدن عمامه بر سر ببندد و در زمستان و بهار که امانست از صداع ۲۶ وقت پوشیدن جامه بگوید اَللّٰهُمَّ اَلْبِسْنِی التَّقْوٰی وَجَنِّبْنِی الرَّدٰی ۲۷ کسیکه از حمام بیرون میاید و را تحیت گوید باین لفظ که طَابَ مَاطَهُرَ مِنْکَ وَطَهُرَ مَاطَابَ مِنْکَ ۲۸ در زمین حمام بول نکند که مورث فقر است ۲۹ در آبخزانه بلکه در مطلق آب ایستاده بول نکند که خوف صرع و دیوانگی دارد ۳۰ سر را بخطمی بشوید که جانوران را برطرف میکند و در جمعه بخصوص امان میدهد از دیوانگی و پیسی و ثواب زاد کردن بنده دارد و فقر را رفع میکند چنانچه وارد شده که ناخن و شارب گرفتن و سر را بخطمی شستن فقر را تمام میکند و روزی را وسیع مینماید ۳۱ سر را ببرگ سدر بشوید که غصه را دفع میکند و روزی را وسعت میدهد و وسوسهٔ شیطان را تا هفتاد روز دور میکند ۳۲ همینکه موی سر بلند شد او را بتراشد که سنت مؤکد است چنانچه ماثور است که هرکه این چهار چیز را یافت هرگز ترک نمینماید موی را بیخ کندن جامه را کوتاه پوشیدن با کنیزان خود وطی کردن موی سر را تراشیدن دفع چرک و جانوران مینماید و گردن را درشت مینماید و چشم را جلا میدهد و بدن را راحت

۳۰ در حال بول حرف نزند • و مسح سر الجمعه مستحب است

مینماید و بلند شدن چشم را ضعیف میکند و صداع می آورد و شخص را کسل میکند و جانوران در بدن زیاد میشود در آداب آن هفت است اول رو بقبله نمودن در حال تراشیدن دوم از جانب پیشانی تراشیدن سیم چون شروع نماید بسم الله وبالله وعلی ملة رسول الله صلی الله علیه وآله اللهم اعطنی بکل شعرة نورا یوم القیمة ۴ چون فارغ شد بگوید اللهم زینی بالتقوی وجنبنی الردی ۵ موی آنرا جمع نماید در مکان محفوظ قرار دهد که پا بر روی آن موجب عذاب است ششم هفته بهفته تراشیدن که امانست از صداع هفتم ملاحظهٔ نیک و بد ایام بشود اول ماه براشیدن باعث کوتاهی عمر است دوم باعث برآورده شدن حاجت ۳ موجب درازی مو ۴ موجب غم و اندوه ۵ موجب سرور ۶ موجب بلای ناگهان ۷ موجب دولت از بزرگان ۸ موجب مرض ۹ موجب درد پشت دهم موجب احترام ۱۱ موجب زیادتی غم و اندوه ۱۲ موجب شکوه میان مردم ۱۳ موجب خصومت ۱۴ موجب خوشحالی ۱۵ موجب سرور ۱۶ موجب حزن ۱۷ نه ضرر دارد نه نفع ۱۸ موجب ملالت ۱۹ موجب دولت ۲۰ موجب ایمن از بلا ۲۱ دولت یافتن ۲۲ موجب فقر ۲۳ موجب نیکی ۲۴ نیک است ۲۵ ایضا نیک است موجب خلاصی از

۲۶ موجب پشیمانی

از بلا و رفع غم ۲۷ موجب پشیمانی ۲۸ بسیار نیکست
۲۹ بد است ۳۰ خوب در ایام هفته وچهارشنبه و
پنجشنبه و روز جمعه خاصه جمعه از ایام دیگر بهتر است
۳۳ از آداب حمام نوره است خواص بسیار دارد بدن را پاک
میکند پریشانی را رفع میکند غصه را زایل میکند آب
پشت را زیاد میکند بدن را قوت میدهد پیه گرده را زیاد
میکند بدن را فربه میکند از اخلاق پیغمبر است چنانچه وارد
شده چهار چیز از اخلاق پیغمبر است بوی خوش استعمال
نمودن سر تراشیدن نوره کشیدن بسیار جماع نمودن
واما آداب آن پس نه چیز است روز جمعه بودن که سنت
رسول خدا است صلعم واما حدیثی که وارد شده چند چیز است
که موجب پیسی بدن است نوره در روز جمعه وچهار
شنبه کشیدن و وضو و غسل با آب آفتاب گرم و در حال
جنابت چیز خوردن و در حال حیض جماع کردن در حال
سیری غذا خوردن جمعه آن حمل بر تقیه شده دوم
زیاده از پانزده روز نکشد که اگر بیست روز بکشد
ونداشته باشد قرض کند خداوند ادا میفرماید مثل
قرض خانه و قرض قربانی و قرض خضاب و قرض حج و
امثال اینها والبته نگذارد چهل یوم بر سلمی نکشیده

زیرا که نمازش قبول نمیشود علاوه اینکه ماثور است
که مؤمن و مسلم نیست کسیکه چهل روز نوره نکشد
سیم پیش از مشغول شدن خورده از آن را بردارد و
ببوید و ببالای دماغ بمالد و بگوید وَصَلَّی اللهُ علی سلیمان
ابنِ داود کما اَمَرْتَنا بالنُّورَة پنجم ابتدا کند به پشت ظهار
۶ در حال نوره کشیدن ننشیند که بیم آن است که بناخوشی
فتق مبتلا شود واز این جهت است که بول در آنحال ایستاده
ضرر ندارد ۷ در حال نوره کشیدن مکرر بگوید لا حَوْلَ
وَلا قُوَّةَ اِلّا بِالله ۸ زیر بغل را نیز نوره بمالد که شیطان
در زیر چهار موی جا میگیرد زیر زلف مردان زیر شارب
بلند زیر موی پشت ظهار زیر موی زیر بغل و کندن آن
از برای چشم ضرر دارد و تراشیدن آن عیبی ندارد ۱۹
در جای نوره حنا بمالد که امان است از دیوانگی و خوره
و پیسی و خارش بدن و تا نوره دیگر فقر و پریشانی
برطرف میکند و ابرو را زیاد میکند و دهان را خوش
بو میکند و بوی بد را میبرد و فرزند را نیکو مینماید
۳۴ از آداب حمام خضاب است یک درهم که صرف او شود
بهتر است از هزار درهم که در راه خداوند صرف شود و
پرده چشم را جلا میدهد و بوی دماغ را میبرد و

۲۳۹۲۱۲ م ۱۲۴۷۰

دهن را خوشبو میکند و گوشت دندانرا سخت میکند
بیماری و لاغری را میبرد و وسوسهٔ شیطانرا کم میکند
ملائکه خوشنود از ان میشوند مؤمنانرا خوش میاید کافرانرا
بد میاید موجب زیادتی زینت میشود امان از عذاب قبر
باشد ابرو را زیاد میکند و این همه خواص در خضاب ریش است
و بسیاهی افضل است و خضاب دستها زبرای زنان اولی
نه کشت لکن ناخنرا سفید نگذارند باب سیم در
اداب غذا خوردن و ان بسیار است لیکن به پنجاه و دو واز
ان اکتفا میشود اول و دوم ظرف از طلا و نقره نباشد
۳ بر سفره که شرابخورده شده غذا نخورد ۴ از غذای
غیر بدون اذن صاحبش نخورد بلکه بدون اذن صاحب
سفره بر سفره حاضر نشود چنانچه حضرت رسول فرموده اند
هشت طایفه اند که اگر اهانتی و خفتی بانها وارد شود
ملامت نکنند مگر خودرا کسیکه بر سفره حاضر شود
بدون اذن و حال انکه اورا نخوانده باشند کسیکه بر صاحب
خانه امری کند و کسیکه از دشمن خود طلب نیکی کند کسی
که از لئیم طلب بخشش کند کسیکه در میان سر دو نفر داخل
شود بدون انکه او را داخل کنند کسیکه بسلطان
استخفاف نماید کسیکه بجائی نشیند که اهل ان نباشد

کسیکه حدیثی از برای کسی بگوید و او گوش ندهد ۵ چیز
نجس و متنجس را نخورد ۶ پیش از شروع دست خودرا
بشوید که فقر را میکند از دو روزی را وسیع مینماید و جسد
اورا از بلیات محفوظ میماند و عمر او زیاد میشود و چشم را
جلا میدهد خیر و برکت در خانه او زیاد میشود مثل اذان گفتن
و مهمان اوردن و قران خواندن و جاروب نمودن فضای
خانه که اینها نیز باعث زیادتی برکت است دست بعد از
شستن بصورت و محاسن بمالد که بعدد هر موئیکه دست
بر انگذارد حسنه از برای او نوشته میشود مثل کشیدن
دست بر سر طفل یتیم ۷ اول صاحب خانه دست خودرا
و بعد دست دیگران بعد از او ابتدا شود بکسیکه از طرف
راست صاحب خانه است ۹ دست را بعد از شستن پاک
نکند زیرا که تا رطوبت بر دست هست برکت بر طعام نازل
میشود ۱۰ اول غذا بسم الله بگوید تا شیطان شریک او نشود
و غذا برکت زیاده شود و ماثور است که هرگاه اراده نماید
شخصیکه بخورد غذائی را و خواهد که لقمه بردارد بگوید
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ خداوند میامرزد اورا پیش از انکه
لقمه در دهان او برود ۱۱ در اثنای غذا خوردن سکوت
نکند بلکه متصل الحمد لله بگوید که اگر چنین کرد یعنی اول

در آداب غذا خوردن

بسم الله و آخر الحمد لله گفتن از آن نعمت سؤال کرده نمیشود
۱۳ نزد شروع بهر رنگی و نوعی از طعام بسم الله بگوید ۱۴
با سیری غذا نخورد که موجب پیسی است و خداوند دشمن
میدارد صاحبانرا چنانچه وارد است که سه چیز است
که خداوند دشمن میدارد صاحبانرا خواب کردن بدون
بیداری شب و خنده کردن بدون تعجب و خوردن طعام
هنگام سیری باعث گرسنگی قیامت است و بهای صورترا
تمام میکند و ناخوشی است و دلرا میمیراند و اسراف است و
تضییع نعمت است چنانچه حضرت رسول ص بحضرت امیر ع
فرمودند که چهار چیز است هدر و ضایع غذا در حالت
سیری چراغ در مهتاب و در زمین شوره زار تخم افشاندن
و احسان بکسی که اهل آن نباشد نمودن و مراد بچراغ
در مهتاب بدون جهت است ۱۵ هنوز سیر نشده دست
از غذا کشیدن چنانچه حضرت امیر ع بحضرت امام حسن ع
وصیت فرمودند بچهار خصلت که باعث بی نیازی از
طبیبان میشود فرمودند منشین بغذا مگر گرسنه
برمخیز مگر گرسنه و خوب بجای غذا او وقت خواب خود را
بر خلا عرض نما ۱۶ وقت غذا را صبح و شام قرار دهد
۱۷ لقمه را کوچک بردارد ۱۸ بطعام ندمد که نهی از آن

وارد شده ۱۹ نظر بروی مردم نکند ۲۰ طعامرا بسیار
گرم نخورد که حرارت آن کم میکند برکت او کم میشود شیطان
در او شرکت مینماید ۲۱ نانرا بکارد نبرد ۲۲ نانرا بیکدست
پاره نکند ۲۳ نانرا ظرف قرار ندهد ۲۴ استخوانرا خوب
پاک نکند چون اجنه از آن بهره دارند ۲۶ بکمتر از سه
انگشت غذا نخورد ۲۷ از پیش خود غذا بخورد ۲۸ دست در
پیش دیگران دراز نکند ۲۹ انگشتان خود را بلیسد ۳۰
در کاسه اگر چیزی دارد خوب بلیسد که ثواب صدقه
دادن همان کاسه دارد ۳۱ در حال جنابت نشسته
غذا نخورد ۳۲ دو زانو پیش طعام بنشیند ۳۳ یکدسترا
بر زمین و از دست دیگر غذا نخورد ۳۴ با دست راست
طعام خوردن ۳۵ بطرف چپ بنشیند ۳۶ بداند که این
نعمت از خداوند است و بآن راضی باشد ۳۷ در حال
راه رفتن غذا نخورد ۳۸ تکیه کرده غذا نخورد ۳۹ پا با کفش
بر طعام ننشیند ۴۰ پیش از طعام ابتدا بنمک نماید که موجب
رفع هفتاد بلاست که از آنجمله است پیسی و خوره و درد
گلو و درد دل و امثال اینها میباشد ۴۱ ختم کند بنمک
۴۲ ابتدا به سرکه نیز بکند که سیصد بلا از او دور شود
۴۳ تنها غذا نخورد و ماثور است که خدای تعالی سه طایفه را

تنها بخوابد کسیکه تنها

لعن فرموده کسیکه تنها بسفر برود و کسیکه غذا بخورد
۴۴ پیش از مهمان دست را از کند اخر از همه دست بردارد
۴۵ الحمد لله را بلند بگوید ۴۶ طول دهد زمان غذا را
که خدا تعالی طول رکوع و سجود و جلوس در مسجد را
و جلوس بر مائده را دوست میدارد و هر یک باعث طول
عمر است ۴۷ اگر در خانه غذا میخورد آنچه از سفره بیرون
میریزد خوردهای طعام تناول نماید که شفای هر دردی
است و فقر را دفع میکند و اولاد را زیاد میکند و حسنه
در نامهٔ عمل او نوشته میشود و بعوض هر دانه حور العین
باو بدهند و اما اگر در صحرا غذا میخورد واگذارد آنرا برای
حیوانات صحرا و برداشتن خوردهای طعام خاصه بعد
از غذا نیست بلکه در هر حالی که ببیند بردارد و بخورد
که ثواب بسیار دارد از انجمله ماثور است که هر که لقمه نانی
یا دانه خرمائی بیابد بردارد بخورد او را در جوف قرار
نمیگیرد مگر آنکه خدای تعالی میامرزد او را و قلب او پر
میشود از علم و حلم و ایمان و نور ۴۸ اگر در غذا احتمال
ضرر بدهد وقت شروع بگوید بسم الله ان ضررتنی
فخصمک علی بن ابیطالب ۴-۴۹ بین غذا خوردن سخن
زیاد نگوید بعد از فراغ از غذا بگوید الحمد لله الذی یطعم

ولا

ولا یطعم ۵۰ بعد از طعام دست بشوید ۵۲ دست را پاک
نموده بدیدهای خود بمالد که امان است از درد چشم
۵۳ خلال نمودن و آن سنت مؤکد است و امان است از
درد دندان و باعث وسعت رزق و خوش آمدن
ملائکه است و دهن متعفن نمیشود چنانچه وارد شده که
چند چیز است که نمیگذارد دهان متعفن شود شستن
آن بعد از غذا و باز کنار دندان و در وقت خواب و مسواک نمودن
و انار خوردن و اما آداب خلال پس آنچه را است اول آنچه
از خلال بیرون میاید بیرون اندازد دوم با چوب ریحان
و گز و نی و انار و آهن ننمودن و بهتر نقره و برنج و چوب
زرشک و بید است سیم غیر را با او شریک نکردن که در
شانه و مسواک و دستمال و خلال شرکت نمودن او ولی
است باعث افنا و بلند بکر است و آداب غذا خوردن بیش از این
است لکن بجهة اختصار بهمین قدر اختصار شد باب

چهارم در آداب بیت الخلا رفتن

و آن چهل و چند است اول پوشانیدن عورت را از کسیکه حرام است
نگاه او ۲ رو بقبله و پشت بان نشستن ۴ رو بمغرب و
پشت بمغرب نشستن ۵ سر را پوشانیدن ۶ خود را محفوظ
داشتن از مردم ۷ وقت داخلشدن اول پای چپ را

گذارد

گذارد و هنگام بیرون آمدن پای راست ۸ وقت داخل
شدن بگوید بسم الله اللهم انی اعوذ بک من الخبث الخبیث
الشیطان الرجیم ۹ در وقت کشف عورت بسم الله
گفتن ۱۰ وقت نگاه با نجه خارج شده بگوید اللهم ارزقنی
الحلال وجنبنی الحرام ۱۱ در حال نشستن بر پای چپ
تکیه کند پای راست را بگشاید ۱۲ استنجا نماید بنحوی که
در کتب فقها مذکور است ۱۳ در وقت نگاه کردن
باب بگوید الحمد لله الذی جعل الماء طهورا ولم یجعله
نجسا ۱۴ استبرا نماید بنحوی که در فقه مذکور است ۱۵
وقت استنجا بگوید اشهد ان لا اله الا الله اللهم اجعلنی
من التوابین واجعلنی من المتطهرین والحمد لله رب
العالمین ۱۶ بعد از استنجا بگوید اللهم حصن فرجی
واعفه واستر عورتی وحرمنی علی النار ووفقنی لما
یقربنی منک یا ذا الجلال والاکرام بعد از برخاستن
دست بر شکم مالد و بگوید الحمد لله الذی اماط عنی
الاذی وهنأنی طعامی وشرابی من البلوی ۱۷ چون
بیرون آید بگوید الحمد لله الذی عرفنی لذته وابقی فی
جسدی قوته واخرج عنی اذاه یا لها نعمة لا یقدر
القادرون قدرها ۱۹ زیاده از قدر حاجت ننشیند

۲۰ ابتدا در استنجا بمخرج غایط نماید ۲۱ در جایی بنشیند که
بول ترشح ننماید ۲۲ در کوچه‌ها ننشیند ۲۳ در کنار
انهار ننشیند ۲۳ در کنار انهار ننشیند ۲۴ در درب
خانه‌ها ننشیند ۲۵ در وسط نهر ننشیند ۲۶ سخن نگوید
الا جهة ضرورت یا ذکر ۲۷ در محل پایین قوافل ننشیند
۲۸ ایستاده بول نکند که چند چیز است موجب فراموشی
است سیب ترش خوردن کشنیز بوئیدن پنیر خورده موش خوردن
بول در آب ایستاده نمودن نوشته قبور خواندن در میان
دو زن راه رفتن شپش زنده دور انداختن کود الپشت کردن را
حجامت نمودن ایستاده بول کردن ۲۹ در سوراخ حیوانات
بول کردن ۳۰ در حال تخلی چیز خوردن ۳۱ در آن حال مسواک
نکند که دهن متعفن میشود ۳۲ استنجا بدست چپ کردن
و اگر در انگشتری باشد لازم الاحترام بیرون آورد
۳۳ در شب بدون چراغ داخل نشود ۳۴ اگر صدای موذن
بشنود در آن حال که اذان میگوید حکایت کند ۳۵ در زیر
درخت میوه دار ننشیند جهة تخلی ۳۶ در حریم مساجد
ننشیند ۳۷ در قبرها ننشیند چنانچه وارد شده که در
چند حالت است که از شیطان بانسان آسیبی میرسد
در قبر تخلی نمودن ایستاده در آب بول کردن با یک کفش راه

رفتن در خانه تنها خوابیدن ایستاده در شب آب خوردن
تنها به بیابانی در شب ۱۱ رفتن ۲۸ عورت را در حال
بول بسر بالا نکند ۲۹ رو بآفتاب و ماه ننشیند و ۳۰ جمع
میان آب و سنگ نماید در استنجای غایط ع ۳۱ متذکر
نعمت خداوند شود که چگونه اذیت غذا را دفع میکند
و نفع آن را در بدن باقی میگذارد **باب پنجم** در آداب خوردن
آب آن سید آشامیدنیها است و طعمش طعم حیات است ولیکن
زیاده خوردن آن مضر است و دل را میمیراند و باعث مرض است
چنانچه وارد شده که چند چیز است که زیادش مضر است
و کم آن خوب است خواب و خوردن آب و حرکت بعد از غذا و
مجامعت زنان و مزاح ۱ در شب ایستاده آب خوردن که موجب
درد بید و است و اذیت شیطان و حرکت صفرا ۲ در روز
ایستاده باشد از برای قوت بدن و صحت آن و هضم غذا و عروق
نافع تر است ۳ بیک نفس نیاشامد که خوراک شتر است
۴ بسه نفس بیاشامد ۵ در شروع به هر نفسی بسم الله و
بعد از آن الحمد لله بگوید که اگر چنین کند بهشت برا و واجب
میشود مادامیکه آب در شکم او است از برای او تسبیح می
نماید و موجب شفا است چنانچه آب زمزم و آب فرات و میزاب
و آب باران نیسان که آداب آن بعمل آمده باشد و آب سؤر مؤمن

موجب شفا از هر دردی است چون آب فرات و ناودان
از بهشت بر او میریزد و هر شب سه مثقال از مشک بهشت
بر او ریخته میشود و آب زمزم از زیر خانه خدا است و میزاب
رحمت خداوند بر او نازل میشود و آب باران بنحو مذکور تعلیم
جبرئیل ع است و اما آب هر باران بدن را از دردها پاک می
کند و وسوسه شیطان و تبرا دور میکند و ایمان را در دل
ثابت میکند و اما سؤر مؤمن چه آب و چه غیر آن چه دهن بآن
رسیده باشد چه سایر اعضای آن باعث رفع هفتاد نوع
بلا است و اگر بقصد تبرک خورده شود ملکی خلق نماید خدای
تعالی که تا روز قیامت از برای مؤمن خورنده سؤر آن طلب
آمرزش نماید و اگر چند جرعه آخر را باین نحو بگوید الحمد لله الذی
سقانی عذبا و لم یجعله ملحا اجاجا بذنوبی بهتر است ۶
بنحو مکیدن بیاشامد که غیر از موجب درد سپرز است
۷ از پیش دسته نیاشامد که محل نشستن شیطان است
از ظرفهای شامی و کوزه های مصری نباشد که غیرت را تمام
میکند از ظرف سفال آب بخورد ۱۰ در ظرف آب را باز نگذارد — خاصه
شب که موجب فقر و تصرف شیطان   واجبه میشود
۱۲ بعد از فراغ خاصه لعن بر قاتلان حضرت سید الشهدا
ع نماید که صد هزار حسنه در نامه عمل او نوشته میشود

وصد هزار سیئه از او محو گردد و صد هزار درجه در
بهشت بلند شود و ثواب آزاد نمودن صد هزار بنده باو
دهند و محشور شود روز قیامت خندان یعنی سیراب
۱۳ چون در شب آب خالی از ضرر نیست ازان احتراز کند و بگو
یا ماء ماء زمزم و قرات یقرءک السلام از مضرتش ایمن
۱۴ شود ظرف آب را از دست چپ نگیرد بلکه از دست راست
بگیرد ۱۵ دهن روی آب نگذارد بلکه با ازمیان دو لب بیاشامد
که از دهن مکروه باب ششم بدانکه از جمله نعمتهای بزرگ خدای
تعالی خوابست که باعث صحت مزاج و رفع خستگی بدن و
باعث ادراک مثوبات میباشد پس مقتضای شکر این نعمت
عظمی میباید آداب آنرا ملاحظه نماید و آن چهل و یک چیز است
۱ زیاده نخوابد که سبب فقر روز قیامت شود و دین و دنیا
از دست برد و خداوند او را دشمن دارد ۲ ما بین الطلوعین
نخوابد که باعث حرمان از روزی است و زمین ازان ناله می
کند چنانچه وارد است که زمین از سه چیز ناله میکند خون
ناحق و آب غسل جنابت حرام و خواب پیش از آفتاب بلکه نماز
کند و در مصلای خود بنشیند تا طلوع آفتاب که خداوند
او را بپوشاند از آتش جهنم و مثل ثواب حج کننده خانه
کعبه باو دهند و گناهانش آمرزیده شود ۳ از طلوع

آفتاب تا وقت چاشت نخوابد که سبب بی نظامی و بی برکتی
میشود ۴ وقت عصر نخوابد که موجب حماقت شود ۵
بعد از مغرب و پیش از نماز عشا نخوابد که پریشانی و فقر
بیاورد ۶ پیش از ظهر تا بعد از ظهر بخوابد
که باعث زیادتی حافظه است چنانچه وارد شده که چند
چیز است که باعث زیادتی حافظه است کندر خائیدن
مسواک نمودن آیة الکرسی خواندن رو بقبله نشستن خواب
غیلوله نمودن و معین است بر بیداری شب یعنی سحر و نماز
و شیطان را از آن نصیبی نباشد ۷ هفتم بعد از نماز عشا
در اول شب نخوابد عادت او سکان نباشد ۸ با وضو
بخوابد که رختخواب از برای او حکم مسجد دارد و مثل کسیست
که از اول شب تا صبح عبادت کرده باشد ۹ در مساجد
نخوابد ۱۰ تنها نخوابد رسول خدا سه کس را لعن فرموده تنها
غذا خور و تنها خوابکن و تنها سفر رو و بیم دیوانگی است ۱۱
بر بام بی دیوار نخوابد که باعث بیرون رفتن ایمان است ۱۲
بر سر راه نخوابد که شاید صدمه براو وارد آید ۱۳ در اطاق
که میخوابد در را ببندد یا پرده بیاویزد که شیطان داخل
نشود ۱۴ با دست طعام آلوده نخوابد که مورث دیوانگی
است چون شیطان میلیسد ۱۵ کنار جامه خود را بر رختخواب

بکشد تا جانوران اگر باشند بیرون روند ۱۶ پیش از
خواب خود ناببینا الخل اعرض نماید ۱۷ برو نخوابد که خواب
شیطان است بپهلوی چپ هم نخوابد که خواب کفار است
بلکه بپشت بخوابد که خواب انبیا است یا بپهلوی راست
بخوابد که خواب مؤمنین است ۱۸ رو بقبله بخوابد چه به
نحو محتضر چه بنحو قبر هر دو خوبست ۱۹ وقت خواب بگوید
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ صد هزار
حسنه در نامهٔ عمل او ثبت می شود و صد هزار گناه
از نامهٔ عملش محو شود و صد هزار درجه در بهشت از
برای او بلند گردد ۲۰ پیش از خواب تسبیح حضرت فاطمهٔ
زهرا را بخواند تا ثواب ذکر کثیر باو داده شود ۲۱ وقت
خواب بگوید اُعِيذُ نَفْسِي وَذُرِّيَّتِي وَأَهْلَ بَيْتِي بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ
التَّامَّاتِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ که موجب
حفظ است ۲۲ بگوید يَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَاءُ بِقُدْرَتِهِ وَيَحْكُمُ
مَا يُرِيدُ بِعِزَّتِهِ که ثواب هزار رکعت نماز باو بدهند ۲۳ اگر
خواهد گناهانش آمرزیده شود اگرچه بعدد ایام و کف دریاها
و ریگ صحراها بوده باشد بگوید اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِي لَا اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ وَاَتُوبُ اِلَيْهِ سه مرتبه
۲۴ اگر خواهد از عذاب قبر ایمن شود سورهٔ اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُ

را بخواند ۲۵ اگر خواهد روز قیامت روی او مانند ماه شب چهارده
بدرخشد سورهٔ اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ را بخواند ۲۷ اگر خواهد
از شرک ایمن شود سورهٔ قُلْ يَا اَيُّهَا الْكَافِرُونَ را بخواند ۲۸
اگر خواهد ثواب ختم قرآن در نامهٔ عملش ثبت شود سورهٔ توحید
را بخواند سه مرتبه علاوه پنجاه هزار ملک پاسبانی نمایند تا صبح
او را و اگر صد مرتبه بخواند گناه پنجاه سال او آمرزیده شود
اگر خواهد جمیع انبیاء شفاعت او کنند وقت خواب صلوات
بر ایشان بفرستند باین نحو بگوید اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَصَلِّ عَلٰى
جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ شاید بجزی باشد اگر خواهد همهٔ مؤمنین
و مؤمنات از او راضی باشند استغفار نماید باین نحو اَللّٰهُمَّ
اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۳۰ اگر خواهد ثواب حج و عمره در
نامهٔ عمل او ثبت شود بگوید سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ
اللّٰهُ اَكْبَرُ ۳۱ اگر خواهد ملائکه از برای او استغفار نمایند آیهٔ
شَهِدَ اللّٰهُ را بخواند و علاوه خدای تعالی هفتاد هزار
ملک خلق نماید تا قیامت از برای او استغفار نمایند ۳۲ اگر
خواهد نور از محل خواب او باسمان بالا رود در هر وقت
از شب که خواهد بیدار شود قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ را بخواند
۳۳ اگر خواهد محتلم نشود در وقت خواب بگوید اَللّٰهُمَّ اِنِّي
اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْاِحْتِلَامِ وَمِنْ سُوءِ الْاَحْلَامِ وَمِنْ اَنْ يَتَلَاعَبَ

الشیطان فی الیقظة والمنام ۳۴ اگر خواهد از بلاها محفوظ
باشد تا شب دیگر نوزده مرتبه بگوید بسم الله الرحمن الرحیم
یا آیة الکرسی بخواند علاوه چهل خانه اطرافش محفوظ باشد
۳۵ اگر ترسد خانه بر سرش خراب شود آیهٔ ان الله یمسک
السموات والارض ان تزولا را بخواند ۳۶ اگر خواهد خدا
تع در بهشت شهری از برای او بنا کند صد مرتبه کلمهٔ توحید
بگوید ۳۷ اگر در خواب ترسد پیش از خواب ده مرتبه بگوید لا
اله الا الله وحده لا شریک له یحیی و یمیت و هو حی لا یموت
پس تسبیح فاطمهٔ زهرا را بگوید ۳۸ اگر بیخوابی بر او غلبه
کند وضربنا علی آذانهم فی الکهف سنین عددا ثم بعثناهم لنعلم
ای الحزبین احصی لما لبثوا امدا و اگر طفل بسیار گریه کند
بر او بخوانند ساکن شود ۳۹ اگر از عقرب و حیوان بترسند
بگوید سلام علی نوح فی العالمین انا کذلک نجزی المحسنین
۴۰ با امتلای زیاد نخواند که بچشم صدمه وارد میشود
۴۱ وقت برخاستن از خواب البته مسواک را ترک نکند

باب هفتم در آداب تزویج

بدان ایجان برادر که امر تزویج
در شریعت مقدسهٔ نبویه بسیار وارد شده در فضیلت
آن همین بس است که من تزوج فقد احرز نصف دینه
و دو رکعت نماز متزوج بهتر است از هفتاد رکعت نماز عزب

وموافقه بر وجه خود که بنهج شریعت نبویه عقد کرده بود
بسیار وارد شده مادامیکه مشغول است مانند کسی است که
در راه خدا شمشیر کشیده و چون مجامعت کند گناه او مانند
برگ درخت بریزد و چون غسل کند از گناه پاک شود و بعدد
هر قطرهٔ آب غسل از خدای تعالی شهری در بهشت باو عطا
فرماید و آداب تزویج بسیار است حقیر به پنج و سه چیز اکتفا
میکنم ۱ آنکه تزویج را چه عقد و چه زفاف در شب واقع سازد
۲ در تحت الشعاع نباشد که موجب سقط شدن ولد است
۳ قمر در عقرب نباشد که از آن تزویج خیر نمیشود ۴ در هوا
گرم نباشد که منجر بطلاق شود ۵ در شب زفاف زوج و
زوجه دو رکعت نماز بگذارند و بگویند الحمد لله رب العالمین
اللهم صل علی محمد و آله الطاهرین اللهم ارزقنی الفها
و ودها و رضاها بی و اجمع بیننا باحسن اجتماع وانس
ایتلاف فانک تحب الحلال و تکره الحرام و زوجه بعوض
و ودها و ارزقها الفه و وده و رضاه بگوید ۶ زوج دست
بر پیشانی عروس بگذارد و رو بقبله بگوید اللهم علی کتابک
تزوجتها و فی امانتک اخذتها و بکلماتک استحللتها فان
قضیت لی فی رحمها شیئا فاجعله مسلما سویا و لا
تجعله شرک الشیطان ۷ پای عروس را بشویند و آب را از

اوّل خانه تا آخر خانه بپاشد هفتاد بلا بیرون رود و هفتاد برکت
نازل شود و هفتاد رحمت بر سر عروس ریخته شود و عروس
از دیوانگی و خوره و پیسی ایمن شود ۸ در هفته زوجه از
خوردن شیر و سرکه و گشنیز و سیب ترش احتراز نماید که از
برای رحم ضرر دارد ۹ در وقت مجامعت بگوید بسم الله و بالله
اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنِي اولاد
او از ضرر شیطان محفوظ بماند ۱۰ در اثنای مجامعت حرف
بسیار نزند که موجب گنگی اولاد است ۱۱ در آنحال نگاه بفرج
زن نکند که موجب کوری اولاد است ۱۳ در جائی نباشد
که کسی او را ببیند یا صدای ایشان بشنود ۱۴ رو بقبله و پشت
بقبله نباشد ۱۵ با احتلام جماع نکند که اولاد دیوانه شود
۱۶ در حال حیض نباشد که اولاد صاحب خوره و پیسی میشود
و سبب بغض اهلبیت میشود غالباً ۱۷ در حال سنگینی دل
نباشد سه چیز است که خراب کننده بدن است گاه باشد باعث
هلاکت شود با سنگینی دل جماع نمودن و با سنگینی دل
حمام رفتن و با زن پیر مواقعه کردن ۱۸ بر بام خانه نباشد که
فرزند منافق و صاحب بدعت شود ۱۹ ایستاده نباشد که فرزند
در فراش بول کند و چند چیز است که ایستاده بجا آوردن آنها
خوب نیست آب خوردن در شب و جماع نمودن و بول کردن و شانه

نمودن و غذا خوردن ۲۰ در آفتاب نباشد که فرزند در تمام
عمر پریشان و فقیر شود ۲۱ در زیر درخت میوه‌دار نباشد
که فرزند جلّاد و خونریز میشود ۲۲ با زن حامله بدون وضو
نکند که فرزند کوردل و بخیل شود ۲۳ در هنگام طلوع و
غروب آفتاب نباشد ۲۴ در شب عید فطر نباشد که از فرزند
شر بسیار ظهور رسد ۲۵ در شب عید قربان نباشد که فرزند
شش انگشت شود ۲۶ در نیمه شعبان نباشد که فرزند شوم شود ۲۷
در میان اذان و اقامه نباشد که فرزند راغب خونریزی شود
۲۸ با شهوت زن غیر با زن خود جماع نکند که فرزند مخنث یا دیوانه
شود ۲۹ در روز آخر ماه نباشد که فرزند کمر کج شود ۳۰ در ساعت
اوّل شب نباشد که فرزند ساحر شود و دنیا را بر آخرت اختیار
کند ۳۱ شبیکه بسفر میرود نباشد که فرزند مسرف شود
۳۲ در اوّل ماه مبارک رمضان مستحبّ است امّا آخر ماه نباشد
که فرزند دیوانه یا مصروع یا سقط شود ۳۳ بروشنی چراغ
نباشد بلکه از مواقعه احتراز نماید که فرزند ایشان نشود ۳۴
شب دوشنبه باشد که فرزند حافظ قرآن شود و راضی به
قسمت خدا شود ۳۵ شب سه شنبه باشد که فرزند او شهید
و دل رحیم و جوانمرد و زبان او از غیبت و بهتان پاک باشد
۳۶ شب پنجشنبه باشد فرزند حاکم شرع باشد ۳۷ روز پنجشنبه

هنگام زوال اگر باشد فرزند را شیطان نزدیک نشود و در
دین و دنیا و آخرت سالم بماند ۳۹ اگر در شب جمعه باشد
فرزند خطیب و سخن‌گو شود ۴۰ روز جمعه باشد بعد از فراغ
نماز اگر باشد فرزند دانا شود ۴۱ شب یکشنبه نباشد اما
شب شنبه ضرر و نفعی ندارد ۴۲ ما بین الطلوعین نباشد
۴۳ در اوقات ظهور آیات نباشد مثل زلزله و گرفتن آفتاب
و ماه و وزیدن باد سیاه و زرد و امثال اینها نباشد
که فرزند خیر نمی‌بیند ۴۴ در شب نیمه شعبان نباشد که فرزند
معین ظالم شود و شب اول رمضان مستحب است ۴۵ در حال
خضاب نباشد ۴۶ در آن حال طلب فرزند کند و اگر خواهد
پسر شود بگوید اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِی ذَکَرًا سَمِّیْنَهُ مُحَمَّدًا ۴۷ با زن
آزاد در حضور زن آزاد مواقعه نکند ۴۸ در کشتی نباشد
۴۹ در راه نباشد ۵۰ در چهار ماه یکمرتبه جماع با زوجه
ترک نکند ۵۱ ادخال در دبر را ترک نماید ۵۲ نسبت بزوجه
خود باغیرت باشد و مناسب است در اینمقام ذکر چهار فصل

فصل اول در حق مرد است بر زن و آن بسیار

است به هفده چیز اکتفا میشود اول هر وقت او را بخواند تمکین
کند و الا حسناتش باطل شود ۲ بدون اذن شوهر خود از خانه
بیرون نرود که بلعنت خدا و ملائکه گرفتار شود و پا بهر سنگ

و کلوخی گذارد او را لعن کنند ۳ زبان بشوهر دراز نکند که در
روز قیامت زبان او شصت ذرع شود ۴ اگر صاحب چیز باشد شوهر
بان محتاج شود منع از شوهر خود نکند که اگر چنین کند روز قیامت
اعضای او را داغ کنند بان از مال ۵ نماز مستحبی و روزه مستحبی
بلکه همه مستحبات را بدون رضای او بجا نیاورد ۶ بعد از نماز بشوهر
خود دعا کند و الا نمازش مقبول نیست ۷ در وقت وارد شدن
شوهر استقبال کند او را و وقت بیرون رفتن مشایعت کند او را
۸ با او بسلام کند ۹ در خدمات شوهر کوتاهی نکند که اگر کوزه آبی بدست
شوهر بدهد ثواب یکسال عبادت در نامه عمل او نوشته میشود
و اگر طعامی از برای شوهر پزد ثواب یک حج دارد و اگر جامه او را بشوید
ثواب صد حج دارد و اگر غسل از جنابت شوهر کند ثواب انفاق
هزار دینار دارد و اگر حامله شود ثواب هفتاد شهید دارد
و اگر از حمل بمیرد شهید باشد و الا بعد از وضع گناه او پاک
شود ۱۰ بروی شوهر متبسم باشد که در تبسم نمودن ثواب تسبیح
و تهلیل دارد ۱۱ ضبط خانه و حفظ مال او کند ۱۲ خود را از زینت
باز ندارد ۱۳ اگر شوهر آزرده شود خوشنود او را نماید ۱۴
از شوهر خود شکایت نکند ۱۵ بشوهر خیانت نکند ۱۶ از برای
غیر شوهر زینت نکند که مبادا میلکه آثار زینت را ببیند و او با
طاعت و قبول نشود ۱۷ بدون رضای شوهر کاری نکند که عمل

او مثل عمل غلام گریخته و شخص متکبر که جامه بر زمین کشد
قبول نیست **فصل یازدهم** در حق زن بر مرد و آن هم
بسیار است و بسی چیز اکتفا میشود اول نفقه او را ترک ننماید
که هر ساعتی گناه زیادتی بر او نوشته شود ۲ وسعت دادن
در نفقه او که موجب زیادتی مال است ۳ او را از نان خورش
منع نکند بلکه نان خورش بدهد او را ۴ خانه او را از نان خالی
نگذارد ۵ عطریات از برای او بگیرد ۶ در سال چهار دست
رخت از برای او بگیرد باو بدهد و تابستانی او و زمستانی
تا ثواب پوشانیدن و آزاد نمودن بنده باو داده شود ۷ شب
بدون او نخوابد که بعدد هر نفسی که با او میکشد حسنه باو
دهند ۸ اگر زن تقصیری نماید شوهر عفو نماید که او ضعیف
العقل است و خداوند دوست دارد که موجب زیادتی ایمان است
۱۰ او دوستی نماید که موجب زیادتی محبت است ۱۱ بصورت خوش
باو نگاه کند که ملائکه جهة او استغفار نمایند ۱۲ بخشم و بدون جهة
شرعیه باو نگاه نکند که موجب خشم خداوند است ۱۳ با او
غذا خورد که موجب ازدیاد محبت است ۱۴ در راه و در خانه
با او مناقشه نکند ۱۵ خرج حمام باو بدهد ۱۶ با وجود احتیاج درهم
و دینار باو بدهد ثواب صدقه دارد ۱۷ اخلاقش با او نیک
نماید که اگر نکند در قبر او را فشار دهند ۱۸ از حماقت و عرض سابه

و سایر جایها که خوف فتنه در او باشد او را روانه نکند
۱۹ در رخنهای خانه او را امداد کند که ثواب دارد ۲۰ بر بدیهای او صبر نماید
که ثواب صبر ایوب باو بدهند ۲۱ آداب و احکام دینیه را تلقین او
کند ۲۲ در عیدها تهیه اسباب او بگیرد ۲۳ او را از جامه نازک
منع نماید ۲۴ در غرفه و بالاخانه او را جای ندهند ۲۵ اسب
بر زین سوار نکند ۲۶ سر خود را باو نگوید و حرف او را قبول
نکند ۲۷ چیز نوشتن باو یاد ندهند ۲۸ خادم از برای او قرار دهد
۲۹ زینت او را فراهم آورد ۳۰ در فصل میوه میوه جهة او بگیرد
فی الجمله بقدر قوه میباید در حق او احسان نماید **فصل سیم**
در حق پدر و مادر است و اولاد و آن بسیار است بدوازده
چیز اقتصار میشود اول اطاعت ایشان بقدر قوه نماید که
عاق ایشان شدن از گناه کبیره است و اطاعت ایشان اشرف
عبادات و اکمل طاعات است ۲ اسم ایشان را نبرد ۳ پیش از او
راه نرود ۴ پیش از پدر ننشیند ۵ کاری نکند که مردم او را
دشنام دهند ۶ اگر ایشان بنده باشند خریده یا آزاد شوند
۷ قرض ایشان را ادا کند ۸ رو با ایشان ترش نکند ۹ اگر محتاج
نفقه باشند و فرزند داشته باشد مضایقه نکند چنانچه
وارد است که چهار خصلت است که در هر که از مؤمنان آن
خصلتها جمع شود بلندترین غرفهای بهشت را جای

دهند کسیکه یتیم را جا دهد متوجه او شود بجای پدر او
شود و کسیکه ضعیف و شکسته رحم نماید و کارهای او را
متحمل شود و کسیکه خرج پدر و مادر را بکشد و با ایشان
مدارا کند و ایشان را آزرده نکند و کسیکه بنده خود را
یاری کند و با او تندی نکند و اغماض خدمات او کند از برای
شفقت و مهربانی با ایشان نگاه کند و هر نگاهی یک حج مقبول برای
او نوشته میشود ۱۱ ایشان را خبر نسبیان نماید ۱۲ بعد از ممات
ایشان را فراموش نکند و از خیرات و مبرات ایشان غافل
نشود **فصل چهارم** در حقوق اولاد داشتن پدر و مادر
و آن نسبیان است و بچهل و نه چیز انقضا شد اول در ایام حمل
مادر به بخورد تا فرزندش خوشرنگ و خوشبو شود ۲ در
ایام حمل سیب خورد و خوردن شیر هم خوب است در ایام حمل
که موجب زیادتی عقل طفل است و اگر زن زاد دشوار شود
زائیدن بر کوزه آب سه مرتبه بخواند بسم الله الذی لا اله الا
هو الحلیم الکریم سبحان الله رب السموات السبع و رب
الارضین السبع و رب العرش العظیم الحمد لله رب
العالمین کانهم یوم یرونها لم یلبثوا الا عشیة او
ضحیها کانهم یوم یرون ما یوعدون لم یلبثوا الا ساعة
من نهار و قدری از آن آب بیاشامد و قدری از این آب بر میان

دو پستانش و میان دو کتفش بپاشند یا آنکه سوره انا
انزلناه را بنویسند بشویند زن بیاشامد از آن آب بر فرج
او بپاشند یا آنکه در پیش او انا انزلناه را بخوانند
و طرق دیگر هم در اخبار وارد است ۴ وقت ولادت نگاه
بفرج او نکنند ۵ در گوش راست او اذان و در گوش چپ اقامه
گوید طفل از ترس ام الصبیان محفوظ باشد ۶ پیش
از بریدن ناف بقدر عدسی جا شیر داخل کنند و قطره از
آن در دماغ راست و یک قطره در دماغ چپ بچکانند فرزند
دانا و با شعور شود ۷ کام او را با تربت و آب فرات و یا آب باران
بردارند تا طفل دوست اهل بیت شود با خرما برداشتن
هم خوب است ۸ قبل از ولادت از برایش نام بگذارند که اگر چنین
نکند سقط شود روز قیامت از پدر گله نماید ۹ پسر را تا هفت
روز محمد و دختر را نیز فاطمه گویند و بعد او را نام گذارد ۱۰ نام
او را نیک نماید مثل محمد که باعث برکت خانه و دعای ملائکه است و
علی که باعث طول عمر است و مثل اسمیکه مشتمل باشد بر بندگی
خدا و در دختر خدیجه و فاطمه و سکینه نسبیان خوب است ۱۱
او را عقیقه نماید و عقیقه روز هفتم بهتر است و آداب عقیقه
در این رساله گنجایش ندارد ۱۲ او را ختنه نمایند و در هفتم بهتر است
که زمین از چهار چیز ناله میکند از بول ختنه نکرده [illegible] از آب غسل

زفاف او از ریختن خون ناحق از خواب پیش از آفتاب ۱۳ گوش
او را سوراخ کند و هفتم بهتر است ۱۴ تمام سر او را با فلد
اذان را بتراشند که مبتلا بصداع نشود ۱۵ بوزن موی او
طلا یا نقره تصدق نماید که طفل از بلاها محفوظ ماند ۱۶ اماد
بعد از ولادت هفت یا نه خرما بجود که فرزندان او زیرک شود
۱۷ از پیری دختر او سؤال نکند و اگر دختر باشد دل تنگ نشود
زیرا که اولاد دختر بهتر است و پسر نعمت خداوند است و از نعمت سؤال
می کنند و از رحمت محروم زد ۱۸ او را در قنداقه زرد یا سفید
بپیچد ۱۹ مادر او را شیر دهد اگر نجیبه و عفیفه باشد و الا
عفیفه و نجیبه پیدا نمایند که شیر را اقتضا و تاثیر تمام است ۲۰
بدون عذر کمتر از دو سال شیر ندهند ۲۱ از هر دو پستان
شیر دهند که یکی آب و دیگری نان است ۲۲ او را از خوردن نجاست
و خبائث منع کنند ۲۳ او را دوست دارند ۲۴ او را ببوسند
که بهر بوسیدن حسنه ثبت شود ۲۵ او را مسرور کنند تا خدا
روز قیامت ایشان را مسرور نماید اگر پسر را مسرور کنند ثواب کسی که از
خوف خدای تعالی گریه کند دارد و اگر دختر را مسرور کند ثواب آزاد نمودن
بنده از اولاد اسمعیل دارد ۲۶ از بازار جهت ایشان چیز خریده
بیاورد که ثواب صدقه از برای محتاج بودن دارد ۲۷ تا هفت سال
ایشان را واگذارد که بازی کنند ۲۸ پسر را بعد از سه سال

و دختر رحمت ع

هفت ماه و بیست روز بگویند که ۷ مرتبه محمد رسول الله
بگو بگو چون چهار سال تمام شود دست راست و چپ او را سؤال کند
اگر گفت روی او را بقبله کنند تا امر کند او را که سجده کند و اگر
نگفت او را تعلیم نمایند چون شش سال تمام شود رکوع و سجود
تعلیم او نمایند و چون ۷ سال تمام شود وضو و نماز را تعلیم او
دهند و چون نماز را بجا آورد گناه والدین مرتفع شود و بعد
از هفت سال او را ملازم خود کرده اند و اخلاق و آداب را تعلیم او
نمایند ۲۹ قرآن و خط و کتابت تعلیم او نمایند ۳۰ همینکه ده ساله شود
رختخواب اینها را جدا نمایند ۳۱ از اصول دین و مذهب و احادیث او را تعلیم
کنند ۳۲ او را از اهل علم کنند یا کسب نیک تعلیم او نمایند ۳۳ شنا
کردن یاد پسران دهند ۳۴ تکلیف شاق به او نکنند ۳۵ وعده نیک
با ایشان دهند و وفا کنند ۳۶ میان دو فرزند فرق نگذارند مگر
اینکه از اهل علم و صلاح باشد ۳۷ لباس ایشان را خشن و رکیک
کنند که با این قسم یاد بگیرند غیر آن بر ایشان شاق نباشد ۳۸ به
پاکیزگی ایشان را بزرگ نمایند تا با آن آموخته شوند ۳۹ دست و
دهان ایشان را پیش از خواب بشویند تا خواب پاک نمایند و الا در خواب
بترسند ۴۰ دختر را زودتر از پسر چیز دهند ۴۱ قاووت با ایشان
بخورانند که استخوان ایشان محکم شود ۴۲ انار با ایشان بخورانند
تا زودتر بحرف آیند ۴۳ دختر را پنج ساله نبوسند و بدامان ننشانند

۴۴ دختر را و پسر را نزویج نماید ۴۵ دختر را شوهر نیک و
پسر را زوجه نیک دهد ۴۶ بر آزار ایشان صبر کند و ایشان را عاق
ننماید که موجب غضب خدا ست و در بهشت درجه که نمیرسد
باو مکر امام عادل و خویشی که احسان بخویشان کند و صاحب
آزاریکه بر خرج و آزار ایشان صبر نماید ۴۷ چون عبادت نمود
او را انعام کند ۴۸ او را با کودکان نانجیب و بد عمل هم نشین و هم
صحبت نکند ۴۹ چشم و دل او را از طعام سیر دارند و اگر
کسیرا اولاد نشود بر انگشتر فیروزه بکند رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ یا روزی هفتاد مرتبه این آیه را بخواند یا اینکه
قصد کند اگر خدا ونرا فرزند دهد و نکند او را محمد یا علی نام کند یا در خانه
کاسنی بکارد یا شبانه روز بعد از نماز صبح و عشا سُبْحَانَ اللهِ وَ
اَسْتَغْفِرُ اللهَ هریک را هفتاد مرتبه بگوید یا این آیه را بخواند
وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ
أَنْهَارًا و در شب ستیم با زن خود جماع کند یا اینکه در شب یا روز صد مرتبه
اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ و نه نوبت سُبْحَانَ اللهِ و یکنوبت استغفار
مذکور را بگوید یا اینکه در سجدها بگوید رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ
ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْوَارِثِينَ و ادعیهٔ دیگر هست بیش از این رساله گنجایش ندارد

باب هشتم در آداب مساکن است و آن ششی است بچهل و شش
اکتفا میشود اول وسعت داشتن چیزیست که راحت مؤمن در آن
است خانه با وسعت که عیبهای او را بپوشاند و مخفی دارد دوم زن صالحه
که معین او باشد در امور دنیا و آخرت و خواهری و دختری که شوهر
دهد آنها را و خانه وسیع از سعادت مرد است چنانچه ماثور است که
خانه وسیع و شبا هت اولاد و چهار پای راه وار و همسایه نیک
و زن خوش روی دین دار از سعادت مرد است چنانچه ضد اینها از
شقاوت است ۳ زیاده از قدر احتیاج نباشد که وبال است در قیامت
او را تکلیف کنند که بردارد ستیم قصد مباهات و فخریه نکند به برد درت
دینی که در قیامت او را تا طبقه هفتم آتش کنند و بکودن او اندازند
تا بقعر جهنم اندر روند ۴ دیوار خانه از هشت ذراع بالا تر که شیاطین
و اجنه جا میگیرند و اگر زیاده باشد آیة الکرسی بر آن نویسند
نقاشی و تصویر بر آن نکشند که ملئکه داخل نمیشود و نماز در آنمکروه است
۶ فرش او را نیک نمایند سه چیز از مروت است چهار پای خوب غلام خوب
فرش نفیس ۷ محل نماز را علیحده قرار دهد ۸ قرآن در آن بخوانند
که هشت چیز باعث برکت خانه است پیش از غذا دست شستن اذان
گفتن عبادت الهی جل شانه کردن قرآن خواندن کاسنی کاشتن کبوتر سفید
یا هود رخانه جای دادن ۹ حیوان در خانه نگاه دارد خصوص
کبوتر و مرغ و خروس که باعث دفع اجنه و شیاطین است خروس

سفید کردن و تاج باعث حفظ خانه است و هفت خانه که اطراف آن است
از بلا و حیوان اهل آن کوشش بر دو بی آب خواهد شد فاخته سیم و
پرستو را در خانه جای ندهند اسلحه در خانه نگاه ندارند که مانع از
دخول ملائکه است چنانچه مأثور است که پنج چیز مانع دخول ملائکه است
از خانه خاک روبه بیرون نبردن و نقش و صورت نمودن و آلات شطرنج
و نرد در خانه گذاردن و شراب و اسلحه در خانه بودن ١٢ اطراف بام خانه
را دیوار کشیدن ١٣ بدون احتیاج بنا نکنند ١٤ صحن و در خانه را جاروب
کنند که فقر را برطرف می‌کند ١٥ ظرفها را لیسید که لیسیدن آنها باعث
غنا است و نشستن باعث فقر و لیسیدن شیاطین است ١٦ بیش از دیوار که
از هشت ذراع زیاده است خاک روبه را در ظرفی که باز بود بیرون شود
که جمع شود و دستمالی که بار دست پاک میکنند هر گاه شسته
نشود در خانه تاریک بدون چراغ داخل نشود که خوف صرع است
١٧ اولی آنست که در شبها هم بدون حاجت چراغ روشن نکنند چراغ را
وقت خواب خاموش کنند که خوف سوختن است ١٨ چراغ در خانه بگذارد
بگوید اللهم اجعل لنا نوراً نمشی به فی الناس و لا تحرمنا نورک
یوم نلقاک و اجعل لنا نوراً انک لا اله الا انت ٢١ چون چراغ
خاموش کند بگوید اللهم اخرجنا من الظلمات الی النور ٢٢ چون
خانه بخرد یا بسازد ولیمه بدهد که باعث مبارکی او است ٢٣ در
خانه کاسه بکار دکه باعث ازدیاد مال است و اولاد ٢٤ خانه

نمانه است ٤

درب بگذارد و پرده بیاویزد ٢٥ در خانه شکسته سر نبرد که چیز
چیزها هستند که خدا حفظ خود را از ایشان بردارد نماز گذار نمیان
راه و شتر هند چنانچه پا میان راه و سکنی کنند ٢٦ در خانه شکسته
دنیا بسازد در پنجشنبه بیرون رود یا در زمستان جمعه داخل شود ٢٧ در
خانه تنها نخوابد که شیطان بر او مستولی شود ٢٨ چون به حجره رسد
بسم الله بگوید که تا شیطان بگریزد ٢٩ چون داخل شود سلام کند تا
برکت نازل شود به سر ظرف آب و طعام را باز نگذارند ٣٠ در خانه‌های مردم
نظر نکنند چنانچه از رسول خدا مأثور است که شش خصلت خداوند
از برای من نخواسته من نیز از برای امامان و فرزندان و شیعیان
ایشان نخواسته‌ام در نماز بازی بادست و ریش و جامه بازی نمودن
فحش گفتن در روزه منت گذاردن بر تصدق جنب به مسجدها رفتن بر
قبور خندیدن بر خانه‌های مردم مشرف شدن ٣١ بعد از خواب اول شب
بیرون نرود ٣٣ وقت بیرون رفتن از خانه بگوید بسم الله آمنت
بالله توکلت علی الله ما شاء الله و لا حول و لا قوة الا بالله
٣٤ وقت داخل شدن سوره قل هو الله را بخواند فقر را برطرف می
کند ٣٥ بعد از بیرون رفتن ده مرتبه قل هو الله را بخواند تا در حفظ
الهی باشد تا برگردد و اگر نیز انسی عار اکارها دنیا و آخرت او
بر آورده شود بسم الله حسبی الله توکلت علی الله اللهم
انی اسئلک خیر اموری کلها و اعوذ بک من خزی الدنیا و عذاب

بخواند تا ٤

الآخرة ۳۶ چون از حجره بیرون آید بگوید بسم الله وخرجت
وتوکلت علی الله ولا حول ولا قوة الا بالله ۳۷ چون از
حجره بیرون آید انگشتر را بر کف دست بگرداند و در آن نظر
کند و سوره انا انزلناه را بخواند بگوید آمنت بالله وحده لا
شریک له آمنت بسر آل محمد وعلانیتهم زانو و زهکر و
نبیند ۳۸ در خانه سرکه بیندازد که باعث حصول غنا و رفع
ناخوشی است ۳۹ از خانه چیز نخورده بیرون نرود مگر آنکه
صائم یا سیر باشد ۴۰ با زینت از خانه بیرون نرود مثل ارباب
مصیبت ژولیده مو نباشد ۴۱ بهمسایه اذیت ننماید بلکه او را
اکرام نماید باعث آمرزش گناه است ۴۲ از خانه نقل مکان بدون
جهت لازم بخانه دیگران نکند ۴۳ در خانه ای که زیاده از کر آب
یا جاری قرار دهد اقرب بطهارت است ۴۴ خانه خود را نزدیک
مسجد قرار دهد که شومی خانه در تنگی و بدی همسایه و دوری
از مسجد است چنانچه شومی زن در زیادتی مهر و نزائیدن و اطاعت
ننمودن شوهر است و شومی چهارپا در لگد زدن و گرانی
قیمت و تمکین ننمودن از سوار شدن است و شومی غلام و کنیز در عبوس
و اطاعت نکردن و خیانت نمودن است ۴۵ اذان در خانه بگوید
تا باعث برکت و زیادتی مال و اولاد و محتاج بطبیب نشدن
باشد و آداب دیگر هم هست همین قدر اقتصار شد باب طهم

در آداب تجارت است بدانکه مستحب مؤکد است کسب نمودن و تحصیل
رزق بر وجه حلال چنانچه ماثور است که رزق ده جزء دارد
در کسب و یکجزء آن در باقیست و طالب حلال مثل مجاهد فی سبیل
الله و ترک آن موجب حبس رزق است چنانچه ماثور است که
سه طایفه اند که دعای ایشان مستجاب نمیشود نفرین مرد در
باره زوجه خود خداوند میفرماید اگر نمیخواهی او را طلاق بده
دوم کسیکه قرضی بدهد بکسی بدون شاهد و آنشخص انکار نماید
نفرین او در باره آنشخص مستجاب نمیشود خداوند میفرماید
من ترا امر نمودم بگرفتن شاهد پس با خود چنین نموده سیم
دعای کسیکه در خانه خود بنشیند و دعا کند خداوندا مرا
روزی ده دعای او مستجاب نمیشود خداوند میفرماید من
ترا امر بطلب نموده ام خود خود را محروم نموده خلاصه
پس باید بجهة رفع احتیاج کسب نمود تا محتاج بخلق نشود
زیرا که هیچ چیز بدتر از احتیاج نیست دنیا و آخرت از دست
شخص بیرون میرود و اگر بخواهد کسب حلال و طیب و طاهر
باشد پس آداب آنرا ملاحظه نماید و عمل نماید تا خداوند ابواب
برکت بروی بگشاید و آداب آن بسیار است به پنجاه چیز اکتفا
میشود اول از مکاسب محرمه که در کتب فقهیه مذکور است
احتراز نماید ۲ احکام آنرا از مجتهدی که جامع الشرایط باشند

اخذ نماید ۳ از ربا احتراز نماید ۴ قسم یاد ننماید نه حق نه باطل
۵ عیب متاع را کتمان نکند ۶ مدح متاعی که میخواهد بفروشد ننماید
۷ متاعی را که میخواهد بخرد مذمت ننماید ۸ دروغ نگوید ۹ در
جمله معاملات غالباً استخاره نماید ۱۰ هرگاه با کسی معامله نمود و او
پشیمان شد اقاله نماید تا خداوند گناهان او را اقاله نماید چهار
طایفه را خداوند نظر رحمت با ایشان میفرماید کسیکه پشیمانی را
اقاله نماید و کسیکه درمانده را فریاد رسی نماید و کسیکه بنده
را آزاد نماید و کسیکه عزبی را زن بدهد ۱۱ معامله را بسهولت
نماید ۱۲ بطرف مقابل احسان نماید ۱۳ هرگاه باو بگوید از برای
من متاعی بخر و خودش متاع را داشته باشد متاع را باو ندهد
مگر اینکه اتهام نباشد ۱۴ اگر کسی بگوید که از برای من فلان متاع را
بخر از برای خود نخرد ۱۵ اگر ترازو داری خوب نداند متعرض
آن نشود ۱۶ اگر تقریر شده که در بعضی کتب مسطور است که
بپنج طایفه را در قیامت تکلیف کنند بچیزیکه از عهده آن بر نیایند
کسیکه کم بفروشد کوه آتش را باو امر نمایند از ترازوی آتش
بکشند و کسیکه تهمت بزند او را بر کوه آتش بنشانند و گویند که
از عهده آن تهمت بیرون آ کسی که جسم صاحب روح بکشد امر نمایند او را
که روح در او بدمد و کسیکه عمارت کند زیاده از احتیاج امر
کنند که بر دارد ۱۷ اخلاق خود را با ارباب معامله خوش کند ۱۸ در ترازو

زیاد بدهد کم بگیرد ۱۹ در بازار زود تر نرود و دیر بیرون بیاید
۲۰ با کردها که مخالطه نکند ۲۱ با کسانیکه کار و بار ایشان بسته
باشد معامله نکند با صاحبان ناخوشی معامله نکند ۲۴ با کسانی
که باک بگفت و شنید خود ندارند معامله نکند ۲۵ تدلیس نکند
و فریب ندهد طرف مقابل را ۲۷ در تاریکی معامله نکند ۲۸ جو بار
نگاه ندارد بقصد آنکه گران شود ۲۹ پیش از قافله بار نکند ۳۰
وکیل از جانب بادیه نشینان نشود ۳۱ بکسیکه وعده احسان نمود
وفا نماید ۳۲ فیما بین ارباب معامله فرق نگذارد که موجب گنا
ست ۳۳ خط نوشتن و حساب نمودن بیاموزد ۳۴ هرگاه معامله نمود
یا قرض داد و سند نمود نزد یاد داشت بنویسند ۳۵ اقلاً دو شاهد
بگیرند ۳۶ در مکیل بکیل و موزون بوزن و معدود بعدد خرید
و فروش نمایند ۳۷ نان و خمیر دادن و قرض دادن مضایقه نکند که
موجب فقر است چنانچه آتش و نمک را منع نکند ۳۸ زیاده از قدر
احتیاج از مؤمنین منفعت نگیرد ۳۹ باسانی خرید و فروش و
داد و ستد نماید ۴۰ خوب را بخرد که موجب برکت است و پست نخرد که
موجب بی برکتی است ۴۱ بعد از اینکه معامله متحقق شد طلب کم نمودن
عوض نکند ۴۲ در قیمت گوسفند قربانی و کفن و بنده مماکسه نکند
۴۳ با کسانیکه از حرام اجتناب ندارند معامله نکند ۴۴ شکایت
از کسادی و خوردن سرمایه نکند ۴۵ وقت داخل شدن در بازار

بگوید اللّهم انّی اسئلک من خیرها واهلها واعوذ بک من
شرّها وشرّ اهلها تا خیر بازار روزی او شود و از شر محفوظ
ماند و وقت داخل شدن باید تعار بخواند تا ثواب یک حج باو داده شود
اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له والله اکبر کبیرا
والحمد لله کثیرا وسبحان الله بکرة واصیلا ولا حول ولا قوة
الا بالله العلی العظیم وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین
وقت دخول مسجد هم نیز بگوید ثواب مذکور را باو دهند ۲ وقت
دخول بقعه بگوید اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له
واشهد ان محمدا عبده ورسوله هزار هزار حسنه در نامه
عمل او نویسنده ۳ در بازار ذکر الهی بکند تا بعدد آنچه در بازار است
از بازاریان و غیر بازاریان گناهان آمرزیده شود ۴ ایضا وقت
داخل شدن در بازار بگوید سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله
وحده لا شریک له له الملک وله الحمد یحیی ویمیت وهو
حی لا یموت بیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر بعدد آنچه
خداوند خلق فرموده تا روز قیامت حسنه در نامه عمل او ثبت
شود ۵ وقت خریدن متاع سه مرتبه بگوید الله اکبر اللهم انی
اشتریته التمس فیه من فضلک فصل علی محمد وآل محمد و
اجعل لی فیه فضلا اللهم انی اشتریته التمس فیه من رزقک
فاجعل لی رزقا باعث برکت متاع خواهد شد ۶ وقت نماز مبادرت

بنماز نماید و آداب تجارت و ادعیه بازار زیاده از آن است همین
قدر اکتفا شد تا عمل آن آسان شود اگر عمل همین بشود ابواب برکت
و وسعت رزق بروی او گشوده شود و از خیر دنیا و آخرت
با بهره گردد **باب دهم** در آداب زراعت است و منفعت آن
بسیار است و شغل غالب انبیا است و باعث نفع حیوانات و موجب
استغفار آدمیان است در حیات و ممات چنانچه صادق آل محمد فرمود
که شش خصلت است که مؤمن منتفع میشود بعد از مردن فرزند
صالحی که از برای او استغفار نماید و مصحفی که از او بماند و تلاوت
شود و چاهی که بکند و درختیکه بکارد و تصدق آبی جاری
و سنت نیکی در میان مردم بگذارد و آداب آن بسیار است و بدوازده
چیز اقتصار میشود ۱ در زمین غصبی زراعت نکند که خداوند
چهار زمین را طوق میکند و بگردن شخص میاورد زمینی را
که از غیری غصب کند زمینی را که زکوة زرع او را نداده خانه
را که بنا کند بقصد فخر و مباهات برادران دینی عمارتی را که
محتاج نباشد بنا کند ۲ از آب غصبی او را سیراب نماید ۳ زمین را
قابل زرع نماید ۴ وقت زرع یک کف از تخم گرفته و رو بقبله ایستاد
سه مرتبه بگوید افرأیتم ما تحرثون ءانتم تزرعونه ام نحن الزارعون
و بعد بگوید اللهم اجعله حبا مبارکا وارزقنا فیه السلامة
۵ اگر خواهد درختان بکارد و به هر درختی بخواند سبحان الله

الباعث لوارثه درخت میوه دار ببرد و نجهت شرعیه نبرد ۷ و نیز کاشتن درخت اول آب بجهت بعد خاک بریزد تا از کرم محفوظ بماند ۸ و قتیکه رو نمودن فقرا را محروم ننماید ۹ و در شب حصاد نکند در شب میوه را نچیند ۱۰ در خیر دادن بفقرا اسراف ننماید ۱۱ از میوه درختها به آنها بخوراند ۱۲ از زکوة آنرا اگر از جنس زکوة باشد داده باشد **و ذکر اینمقام مناسب است** ذکر آداب صدقه چون اصل باب مختصر است بدانکه صدقه باعث اداء دین و زیادتی برکت و دفع مردن بدون هفتاد نوع بلا است موجب طول عمر است سایه قیامت است و موجب زیادتی مال است باعث دفع مرض است و بهتر است از آزاد نمودن بنده موجب خشنودی خدا است سنت انبیا است طریقه اوصیا است و در شریعت مقدسه تاکید تام از برای او واقع شده خصوص از برای مریض و طفل و در اول صبح اگر تصدق بدهد بلاهای آنروز را از برای او خریده باشد و همچنین اگر در شب صدقه بدهد و آداب آن بسیار است از آنجمله شانزده چیز بیان میشود اول در پنهانی دادن که غضب پروردگار را خاموش میکند و فقر را تمام میکند و عمر را زیاد میکند و در زیر سایه عرش در قیامت جای خواهد داد ۲ گناهان را محو میکند و حسنات را اساس میکند ۳ در اوقات شریفه بدهد مثل جمعه و رجب و شعبان و عید و روز عرفه و امثال آن که اجر

و ثواب آنها مضاعف است ۴ در اوقات صحت بدهد که باعث مریض نشدن میباشد ۴ بمؤمن بدهد ۵ ارحام و خویشانرا مقدم بدارد ۶ اهل علم را بر غیر ایشان مقدم بدارد ۷ دست او را ببوسد ۸ از فقیر التماس دعا نماید که دعایش مستجاب است دعای فقیر در حق معطی دعای مریض در حق عیادت کننده و دعای والدین در حق ولد دعای میت در حق احیاء دعای زوجه در حق زوج دعای مظلوم در حق مظلوم دعای معلم در حق متعلم دعای حاج و معتمر و دعای میهمان در حق میزبان دعای مؤمن در حق مؤمن صائم دعای مظلوم در حق کسیکه انتقام او را بکشد ۹ منت بر او نگذارد که از ثواب محروم میشود ۱۰ بحسن خلق بر او بدهد ۱۱ کاری که موجب خجلت او باشد نکند ۱۲ بدست خود بدهد ۱۳ بسیار نشمارد ۱۴ قبل از سؤال بدهد و اما بعد از سؤال البته رد ننماید خصوص در شب اگرچه سائل مجهول الحال ۱۵ اصحاب عزت و فقیر بدهد که حال ایشان معروف نیست ۱۶ اما الخوبتر را بدهد و حلال باشد **باب یازدهم در آداب معاشرت** بدانکه لابد است از برای انسان بجهة رفع حوائج و تحصیل شؤنات و بقاء نظم و عیش معاشرت با انصاف مردم پس باید بداند آداب آنرا و حقوق ایشان را و رعایت این معنی نماید تا خیر دنیا و آخرت جمع کرده و اگر چنین

باب یازدهم در آداب معاشرت

نماید خبر آن دادن از برای او مهیا است و آداب آن بسیار است
بصد چیز اکتفا میشود اوّل با شش طایفه مجالست نماید
علما از علم ایشان منتفع میشود عقلا دانا میشود کریمها
از کرم ایشان منتفع میشود فقرا خدا از او راضی میشود قلبش
نرم میشود با صلحا از عملش با بهره میشود معمّرین از
تجربیات ایشان آگاه میگردد ۲ با چهار طایفه معاشرت
و مجالست نکند اوّل ظلمه با ظلم ایشان شریک میشود ۲ بخیل
از تو چیز خواهند و بتو چیز ندهند دروغ گو دور را نزدیک
مینماید فاسق شخص را بیک لقمه میفروشد و داخل معصیت
میکند احمق میخواهد نفع برساند ضرر میرساند قاطع رحم در
سه جای قرآن ملعون است با پست رتبها پست رتبه می
شود با متّهمها متّهم میشود و ظنّ باو برده میشود با
اطفال و فحش تمام میشود غلام و کنیز در هیچ چیز از ایشان
اعتبار ندارد اصحاب بدعت از ایشان شمرده میشود کسیکه مجالست
با او نفع دینی و اخروی نداشته باشد ۳ با ارباب عقل و دیانت
و آزادی در امر شور نماید تا اندازه در امور پیدا نماید ۴ در مقام
شور حقیقت حال را خوب بیان نماید زیرا که بدان شور درست نیست
۵ در مقام شور خیانت ننماید که خداوند عقل او را ازاله فرماید
۶ شور با مردان باشد از زنان و صاحبان جبن یا بخیل یا حریص و

مرتبه و فاسق نباشد ۸ با مردم دوستی نماید تا او را دوست دارند
۹ بصورت خوش با ایشان ملاقات کند ما ثور است که سه چیز است که
دوستی را زیاد میکند شخص را بصورت خوش ملاقات برادران
نمودن در مجلسها جا از برای او دادن او را باسم نیک خواندن
و کسی را که دوست دارد اظهار نماید که موجب ثبات و زیادتی است
۱۰ با ایشان سلام کند رسول خدا بعلی فرمودند یا علی سه چیز
کفاره است از معاصی سلام را فاش نمودن ۱۱ با اطفال نیز سلم بکنند ۱۲
بر فقراء آید تر از اغنیاء سلم نکند موجب غضب الهی است ۱۳ سلم را
بلند بگویند ۱۴ اگر کسی باو سلم نماید جواب بگوید ۱۵ بدوازده طایفه
سلام نکند یهودی و نصرانی و شخصیکه مشغول تخلّی باشد
شراب خورنده شاعریکه در شعر خود نسبت معاصی دهد یا
خورنده فاسق آشکار فسق کننده کسیکه در حمّام باشد شطرنج بکند
کسی مشغول نماز باشد کسیکه مخنّث باشد ۱۶ هر گاه مخاطب سلم
را نشنید تا سه مرتبه اعاده نماید ۱۷ اگر بضمیر جمع باشد مثل سلم
علیکم ۱۸ اسلم کننده کوچک بزرگ کم به بسیار مرور کننده بر نشسته
سوار به پیاده سوار قاطر بر سوار حمار سوار اسب بر سوار
قاطر ۱۹ وقت ملاقات با کافر یا صاحب مرض جمد کند برا و سلم
و عافیت بدون اینکه ناخوش بشنود ۲۰ در وقت ملاقات مصافحه
و معانقه کند خاصّه مصافحه که باعث بخشش گناهان است ۲۱

۲ طعام دادن
نماز در شب
در حال
خواب بودن
مردم

در خانهٔ اغیار بدون اذن داخل نشود ۲۳ هرگاه کسی عطسه
کند تسمیت کند بلفظ یرحمک الله وامثال آن وتا سه مرتبه مستحب
است و زیاده از آن تسمیت را ترک کند ۲۴ عطسه را از شب وصبح
نکند ۲۵ در وقت شنیدن عطسه حمد الهی بکند بگفتن الحمد لله رب
العالمین وصلی الله علی محمد واهل بیته از درد چشم ودرد
دندان ایمن گردد ۲۶ آنکه عطسه میکند حمد الهی بجا آورد وصلوات
نیز بفرستد چون عطسه ابتدا نشانهٔ مرگ تا هفت روز دلیل
است بر عافیت از مرض واگر چنین کند که بعد از عطسه دست
بر بینی دماغ خود بگذارد و بگوید الحمد لله رب العالمین حمداً کثیراً
کما هو اهله وصلی الله علی محمد النبی وآله وسلم بیرون آید
از سوراخ چپ مرغی که کوچکتر است از ملخ وبزرگتر است از مگس
وپرواز مینماید تا زیر عرش از برای عطسه کننده استغفار
مینماید تا روز قیامت وعطسه در حال ذکر وحدیث و
صحیح که شاهد است از صدق آن ۲۷ معمرین وریش سفیدان
را اکرام نماید که جلیل شمردن خداوند است واحترام او موجب
نجات فزع قیامت است ۲۸ بر کوچکان ترحم نماید موجب خشنودی
خداوند است ۲۹ صاحبان تقوی را احترام نمایند ۳۰ بر صاحبان
مال وجاه احترام نماید که موجب تحصیل ثواب است ۳۱ اکرام را
رد ننماید که رد نمینماید مگر حمار ۳۲ کسیکه وارد میشود او را

استقبال ومشایعت نماید ۳۳ کسیکه وارد میشود هر جا که
صاحب خانه میگوید بنشیند ولو امیر بر خود قرار دهد
۳۴ سخن مجلس را جائی اظهار نکند مگر خونیکه ریخته شود
یا مال حرامی حلال شود یا حلال شود فرج حرامی ۳۵ هرگاه پنج نفر
باشند دو نفر باهم در حضور دیگری نجوی نکنند ۳۶ هرگاه
مسلمی خبر دهد برادر احتراز نکند که مثل است که صورت
او را زخم کند مگر اینکه خلاف شرع بگوید ۳۷ چهار زانو نشیند
تا کاسه های زانو بلند کند ودست خود را در زراع بسته پیش زانو
های خود بگذارد وزانوی خود بکسی را بر رود بگر نگذارد ۳۸ در مجلس
جائی که از شرافت وپستتر باشد بنشیند که خدا وملائکه بر
او صلوات بفرستند تا برخیزد اگر از آن نشستن راضی باشد
از آثار تواضع است ۳۹ در مجلس که وارد شد اگر وسعت داده اند
از برای او جائی را اطاعت نموده بنشیند والا از هر جای مجلس
که وسعت دارد بنشیند ۴۰ رو بقبله بنشیند ۴۱ رو بآفتاب
ننشیند رنگ را تغییر میدهد بوی بد ایجاد میکند جامه را کهنه میکند
ودرد بدن را حادث مینماید ۴۱ از خندهٔ قهقهه احتراز کند زیرا که
از شیطان است واگر قهقهه نمود بگوید اللهم لا تمقتنی ۴۲ خنده
زیاد نکند که دل را میمیراند ایمان را محو میکند ۴۳ شوخی زیاد
نکند که آبرو را میبرد وشخص را بی وضع میکند وگاه گاهی

ممدوح است چنانچه تبسّم نمودن بروی مؤمن حسنه در نامهٔ
عمل او ثبت شود چنانچه از امام هشتم ماثور است که هر کس
بی حاجتی برود و صورت خود را بگلاب بشوید ذلّت با و نرسد
کسیکه سؤر مؤمنی را بخورد بقصد تواضع خداوند البتّه
او را داخل در بهشت می کند و کسیکه تبسّم کند بروی مؤمن
از برای او خداوند حسنه نویسد و او را عذاب نکند و در
حدیث دیگر است که هر کسیکه کثافتی از جامهٔ مؤمنی بردارد
ده حسنه از برای او ثبت شود ۴۴ بهمسایه اذیّت ننماید که اگر چنین
کند بوی بهشت را نشنود و ماوای او جهنّم است ۴۵ اگر همسایه
با و اذیت کند صبر نماید که موجب بلندی مرتبه است ۴۶ بهمسایه
نیکی نماید که موجب آبادی خانه و زیادی مال و طول عمر است
۴۷ چشم در یک مجلس بیکنفر نیندازد بلکه فیمابین همه تقسیم
نماید ۴۸ در مصافحه دست خود را بیرون نیاورد تا دیگری
بیرون بیاورد ۴۹ اگر کسی با او همنشین از اسم و کسب و احوال
گیرد مگر اینکه او از گفتن کراهت داشته باشد ۵۰ حشمت خود را
فیمابین برادران خود بالمرّه برندارد صداقت نکند مگر با کسیکه
چهار صفت داشته عیب تو را عیب خود داند زینت تو را
و نیکی تو را زینت و نیکی خود داند حال او را نسبت بتو مال
و منصب تغییر ندهد بخل نکند از تو چیزی را که بآن قدرت

داشته باشد ۵۲ خلق خود را با مردم نیک نماید که موجب رفع گناه
و کمال انسانیت و ثواب روزه دارد سنگینتر از وی عملی آخرت
ماثور است که چهار چیز است که هر کس داشته باشد ایمان او کامل
است و اگر از پا تا سر گناه گرفته باشد او را ضرر نکند راستی
اداء امانت حیاء و حسن خلق موجب جمیع خیر دنیا و آخرت
و سوء خلق موجب خسران دارین است ۵۳ با خلق الفت گیرد که اگر
چنین نباشد خیر ندارد ۵۴ نرم و نرم گو باشد ۵۵ راستگو
باشد که خداوند دوست میدارد و دروغ را دشمن دارد و
ملائکه او را لعن کنند از تعفّن دهن او و وقع و انظار و اعتبارش
تمام شود و ذلیل شود و رسوا گردد و در بعضی مواضع
مثل اصلاح فیمابین دو مؤمن و مصلحت شرعیه داشتن
او را بطمع انداختن و وعده بزوجه دادن و اظهار دوستی
با و نمودن و در جهاد جهت غلبه بر خصم عیبی ندارد ۵۷
وفا بوعده نماید که خلف از موجب غضب خداوند است ۵۸
با حیا باشد که حیا از ایمان است و ایمان در بهشت است
و حیا نداشتن از شیطان است بلی حیا در تحصیل احکام
دین نیست ۵۹ پیوند با کسیکه او را قطع نماید ۶۰ عفو را شیوهٔ
خود کند تا باعث عفو خداوندی و عزّت خود جنانست
۶۱ در مقابل بدی نیکی کند چنانچه ماثور است که بهترین اخلاق از

که وصل کنی کسی را که تو را قطع کند عفو کنی کسی را که بتو ظلم
کند نیکی نمائی با کسیکه با تو بدی کند ۶۲ غیظ خود را فرونشاندن
که محبوب خداوند و موجب ایمنی از غضب خداوند و سوختن دماغ
شیطان و دریافتن ثواب شهیدانست ۶۳ حسد بکسی نبرد که
بر خود اوقات را تلخ میدارد و حکمت را از خداوند سلب نموده
و با خداوند معارضه نموده ۶۴ اگر کسی بر او حسد برد بر
حسد او صبر نماید ۶۵ سکوت را پیشه خود نماید باعث کسب
محبت و سلامتی و نجات و راحت عقل و راحت کرام الکاتبین
است و اخبار در حفظ لسان و حسن او بسیار است بلی اگر سخن
نیک باشد بگو بگو زیرا که کلام نیک روزی و مال را زیاد میکند
عمر را طویل میکند شخص را محبوب نماید باعث دخول بهشت است
۶۶ با خلق مدارا نماید تا نزد خدا محبوب و نزد خلق معزز باشد
۶۷ بپسندد از برای برادران مؤمن آنچه بر خود می‌پسندد
نپسندد بر ایشان آنچه را بر خود پسند ندارد ۶۸ خیرخواه
ایشان باشد ۶۹ ایشان را یاری نماید تا بهر قدمی هفتاد هزار
حسنه از برای او نوشته شود و هفتاد هزار سیئه محو
شود و هفتاد هزار غرفه در بهشت برای او بلند شود
۷۰ تشییع جنازه ایشان نماید تا آمرزیده شود بهر قدمی ثواب
بسیار باو بدهند ۷۱ با ایشان معانقه نماید تا رحمت ایشان را فرو گیرد

۷۲ وقت اراده دخول منزل او ایشان را اذن دهد که هرگاه اذن
ندهد در لعنت خداوند است تا وقتیکه بگردد ۷۳ ملاقات کنند
اشراف و بزرگان بر او وارد شوند فرش نیک از برای ایشان
مهیا نماید ۷۴ جدال و خصومت با ایشان نکند اگرچه در مطلب حق
باشد که موجب نفاق و عداوت و باعث دریافتن خانه ایست در
بالای بهشت و خانه ایست در وسط و خانه در پائین آن ۷۵ نسبت
بخلق دو رو و دو زبان نباشد که روز قیامت محشور شود و زبان از پیش
و عقب از هر یک زبانی بیرون آمده آتش از آن مشتعل شود تا بدن
بسوزد ۷۶ زیاده از سه روز از مؤمنین هجرت ننماید که در لعنت
خدا باشد ۷۷ بمؤمنین اذیت ننماید که روز قیامت امر شود
او را بآتش اندازند ۷۸ سبقت بصلح نماید تا ببهشت سبقت نماید
۷۹ بمؤمنین اهانت ننماید که هرگاه چنین نماید در سخط و غضب
خداوند است تا او را راضی نماید ۸۰ قطع رحم ننماید که باعث فقر
و کوتاهی عمر است ۸۱ سرزنش ننماید مؤمنی را بگناه یا عیبی که
اگر چنین کند از دنیا بیرون نرود مگر اینکه مبتلا شود ۸۲
غیبت ایشان را نکند که از سی و شش زنای با مادر خود بدتر است
و موجب خالی شدن نامه عملش از حسنه و در قیامت گندی از دهان
او بیرون میاید از بوی مردار بدتر که از تعفن آن اهل محشر متأذی
میشوند ۸۳ غیبت را گوش ننماید و با ممکن رد کند و الا غیبت کننده

شریک خواهد بود ۸۴ بهتان بایشان نزنند که اگر چنین نماید خداوند
او را در تلّی از آتش بنشاند تا آنچه گفته از عهده بیرون آید
۸۵ فحش بایشان ندهد که باعث عداوت و موجب غضب خداوند
است ۸۶ طعنه بمؤمنین نزند ۸۷ بایشان لعن نکند که بخودش
بر میگردد ۸۸ ظنّ بد بمؤمن نبرد ۸۹ ایشان را نترساند که خدا در قیامت
ایشان را نترساند ۹۰ اعانت باذیّت مؤمنین ننماید که هر کس
اعانت نماید باذیّت مؤمن اگر چه ببعض سخن باشد ملاقات کند
خداوند را در روز قیامت در حالتیکه بر پیشانی او نوشته مأیوس است
از رحمت خداوند ۹۰ نمّامی و سخن چینی فیمابین ایشان نکند که
سخن چینان بدترین ناسند و داخل بهشت نمیشوند در روز قیامت
چرک و خون بسیار از دهان ایشان بیرون آید که از بوی آن اهل
محشر متاذّی میشوند ۹۱ تفکّر در مصنوعات الهی و بی اعتباری
دنیا بسیار نماید و معاصی خود که بهتر است از عبادت یکسال
۹۲ توکّل و اعتماد خود را بخدا قرار دهد تا خداوند امور دنیا و عقبای
او را صورت دهد بخلق اعتماد نکند و امید بایشان نداشته باشد
که تا امید میکرد ۹۳ بداند که شفای کل بدست خداوند است
و غیر او را در آن مدخل نداند که شرک است و شرک کفر است و کفر
در جهنّم است ۹۴ اطاعت شهوت و غضب و هم را ننماید که از
حمار و سگ و موش و امثال اینها بدتر میشود بلکه اطاعت عقل

نماید که از ملائکه بهتر شود ۹۵ از خداوند بجهت اعمال خائف باشد و
بجهت کرم و فضل او امیدوار باشد تا اینکه آمرزیده گردد ۹۶ کار
خود را بخدا تملیک نماید تا آمرزیده شود ۹۷ از عبادت خداوند
تکبّر ننماید بلکه بخلق نیز تکبّر ننماید که جهنّم جای متکبّرین است
و خداوند در قیامت نظر رحمت بسوی او نمیکند و اعمال ایشان را
قبول نمیکند مثل پیرزن زناکار کسیکه جامهٔ خود را از تکبّر بر زمین
کشد ۹۸ ذکر خدا را بسیار کند تا خیر دنیا و آخرت از برای او جمع شود
۹۹ بر بلاها و امراض و مصائب صبر نماید تا اجر بدون حساب
باو داده شود ۱۰۰ بقسمت خدای راضی باشد تا با انبیاء و اولیاء در بهشت
هم درجه باشد و شکر نعمتهای خدا را بسیار بجا آورد تا نعمت
از سلب نشود و نعمت بر او زیاد شود اینجا تمام شد آداب معاشرت
و اخلاق نیک بسیار است و در این رساله گنجایش بیش از این نیست
انشاء الله الرحمن خداوند توفیق دهد با آنچه نوشته شد عمل
شود **باب دوازدهم** در آداب سفر است بدانکه سفر
بدون جهت شرعیه خوب نیست چون سفر قطعه ایست از سقر
و امّا از برای جهت شرعیه نافع است و آداب آن بسیار است
ولی بچهار چیز اکتفاء میشود اوّل ساعت نیک از ایام هفته بیرون
نرود مثل شنبه که هیچ سنگ و کلوخی از جا بحرکت نمی کند
الّا اینکه بصاحبش بر میگردد و روز یکشنبه نباشد که مذموم است

دوشنبه نباشد که روز نحسی است و از بنی امیه است و روز سه
شنبه نیک است حاجت در آن سفر برود که بر میآید چهارشنبه
نباشد که از دوشنبه نحس‌تر است پنجشنبه نیک است که محبوب
خدا و رسول است و جمعه تا بعد از ظهر خوب نیست چون روز
عبادت است ۱ ایام ماه ۲ ۶ ۱۰ ۱۱ ۱۴ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۶ ۲۹
از برای سفر بسیار نیکست و در غیر این ایام سفر نکند تا صدمه
باو وارد میشود یا منفعتی باو عاید نمیشود ۲ بسفر تنها نرود
بلکه رفیق پیدا کند و از چهار زیادتر خوب نیست و یکی کم است
۳ انگشتر عقیق همراه داشته باشد با تربت حضرت سید الشهدا
ع تا از بلیات محفوظ شود ۴ ما یحتاج سفر را از سفره و خیمه
و شمشیر و خنجر و سوزن و ریسمان و ادویه و سایر ما یحتاج
را مهیا نماید ۵ وصیت نماید که دنیا را اعتباری نیست ۶ غسل
نماید ۷ فال بد بچیزی نزند و اگر چنین شد مثل کلاغ که فریاد
کند از جانب راست و سگی که دم خود را علم کند و گربه که بر دم
خود نشسته باشد بروی فریاد کند پس سه مرتبه بلند
شود و پست شود و آهوئیکه از جانب راست او بیاید بجانب
چپ برود و جغد یکه فریاد کند و زن پیر سفید موئی رو بروی او بیاید
و ماده الاغیکه گوشش بریده باشد بگوید اعتصمت بک یا رب
من شر ما اجد فی نفسی واعصمنی من شر ذلک پس ضرری باو

نرسد ۸ تصدق بدهد که سلامتی آن سفر را خریده ۹ با خود
عصائی از بادام تلخ بردارد ۱۰ عمامه بر سر ببندد که اگر عمامه بر سر
بسته از خانه بیرون رود از آن سفر سالم برگردد و اگر با تحت الحنک
باشد بهتر است ۱۱ توشه بردارد که از شرف آدمی است ۱۲ نفقه
خود را حفظ نماید اسراف ننماید ۱۳ بروی رفقا تبسم بسیار
کند ۱۴ از توشه خود با ایشان بذل نماید ۱۵ غالباً ساکت باشد
الا بذکر الله ۱۶ در اول روز و آخر شب راه برود تا زمین برای او
پیچیده شود ۱۷ وقت پائین آمدن از جواد دست خود را بچیزی بگیرد
۱۸ وقتی میخواهد بیرون برود دو رکعت نماز بگذارد و بگوید
اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسْتَوْدِعُکَ نَفْسی وَ اَهْلی وَ مالی وَ ذُرِّیَّتی وَ دُنْیایَ
وَ آخِرَتی وَ اَمانَتی وَ خاتِمَةَ عَمَلی خداوند جمیع متعلقان شرا
حفظ نماید و نیز اهل خود را جمع نماید و بگوید اَللّٰهُمَّ اِنّی اَسْتَوْدِعُکَ
الْغَداةَ نَفْسی وَ اَهْلی وَ مالی وَ وَلَدی الشّاهِدَ مِنّا وَ الْغائِبَ
اَللّٰهُمَّ احْفَظْنا وَ احْفَظْ عَلَیْنا فی جِوارِکَ اَللّٰهُمَّ لا تَسْلُبْنا
نِعْمَتَکَ وَ لا تُغَیِّرْ ما بِنا مِنْ عافِیَتِکَ وَ فَضْلِکَ ۱۹ وقت بیرون
آمدن در حال اراده آن بگوید اللّٰهُ اَکْبَر سه مرتبه بِاللّٰهِ اَخْرُجُ وَ
بِاللّٰهِ اَدْخُلُ وَ بِاللّٰهِ اَخْرُجُ وَ عَلَی اللّٰهِ اَتَوَکَّلُ سه مرتبه اَللّٰهُمَّ
افْتَحْ لی فی وَجْهی هٰذا بِخَیْرٍ وَ اخْتِمْ لی بِخَیْرٍ وَ قِنی شَرَّ کُلِّ دابَّةٍ اَنْتَ
آخِذٌ بِناصِیَتِها اِنَّ رَبّی عَلی صِراطٍ مُسْتَقیمٍ همیشه در حفظ

خدا است تا بر گردد بمکان خود ۲۰ و قتیکه بدر بخواند رسید دو
خود را بسمی کند که میخواهد بآنجا رود سوره حمد را به پیش رو
و راست و چپ خود بخواند و همچنین معوذتین و توحید و آیة
الکرسی و بعد از آن بخواند اَللّٰهُمَّ احْفَظْنِي وَاحْفَظْ مَا مَعِي وَ
سَلِّمْنِي وَسَلِّمْ مَا مَعِي وَبَلِّغْنِي وَبَلِّغْ مَا مَعِي بِبَلَاغِكَ الْحَسَنِ
الْجَمِيلِ خداوندا و را و آنچه با او هست حفظ کند و سالم
بر گرداند ۲۱ و قتیکه پا در رکاب میگذارد بگوید بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ
الرَّحِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ وَاللّٰهِ و قتیکه بر فتن قرار گرفت بگوید اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا لِلْإِسْلَامِ وَعَلَّمَنَا الْقُرْآنَ وَمَنَّ عَلَيْنَا
بِمُحَمَّدٍ صَ سُبْحَانَ اللّٰهِ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا مُقْرِنِينَ
وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اَللّٰهُمَّ
أَنْتَ الْحَامِلُ عَلَى الظَّهْرِ وَالْمُسْتَعَانُ عَلَى الْأَمْرِ اَللّٰهُمَّ بَلِّغْنَا
بَلَاغًا تَبْلُغُ بِهِ إِلَى رَحْمَتِكَ وَرِضْوَانِكَ وَمَغْفِرَتِكَ اَللّٰهُمَّ
لَا ضَيْرَ إِلَّا ضَيْرُكَ وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ وَلَا حَافِظَ غَيْرُكَ
۲۲ هنگام راه رفتن بگوید اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ لِنَفْسِي الْيُسْرَ
وَالْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا اَللّٰهُمَّ أَنْتَ ثِقَتِي وَأَنْتَ رَجَائِي وَالْآخِرَةِ
وَأَنْتَ عَضُدِي وَأَنْتَ نَاصِرِي بِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَسِيرُ ۲۳ در
سر زیری بسم الله بگوید در سربالایی اللّٰهُ أَكْبَرُ ۲۴ چون منزل
فرود آید بگوید رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ تا از

شر آن منزل محفوظ باشد از فرود آمدن بمنزل نماز عشا را بجا
آورد پهلو را بر خوابگاه بگذارد و تسبیح فاطمه زهرا را بگوید و آیة
الکرسی بخواند تا صبح از دزد و غیر آن ۲۵ چون بتلی یا
بلندی یا پلی بالا رود بگوید اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَ
اللّٰهُ أَكْبَرُ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَكَ الشَّرَفُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ
۲۶ چون راه گم کند بگوید یَا صَالِحُ أَرْشِدُونَا إِلَى الطَّرِيقِ
بِحُكْمِ اللّٰهِ ۲۷ در میان رودخانه فرود نیاید در منزلی که علف
و گیاه فرود آید ۲۹ در راه‌ها بسم الله بگوید ۳۰ در هنگام
سواری إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ بسیار بخواند و امر نماید وقت رفتن از شهر
عقب او اذان بگویند و پیش از سوار شدن در گوش راست
و چپ او این آیه بخوانند إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ
إِلَى مَعَادٍ ۳۱ چون از سفر قضای حاجت خود نمود مراجعت
نماید ۳۲ غافل وارد نشود دو رکعت نماز بکند و صدقه
شُكْرًا لِلّٰهِ و تصدق بکند ۳۴ احوال خیر و شر سفر را نقل نکند
۳۵ برای دوستان تحفه بفرستد ۳۶ در سفر از قافله منفک
نشود ۳۷ اگر سفر دریا باشد چون بر کشتی سوار شود
بگوید بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ
جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرِيهَا وَمُرْسٰيهَا

إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ غرق نشود ۸ اگر دریا موج بزند بگوید
یَا حَيُّ یَا قَيُّومُ بِلَا إِلَٰهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ و آیة الکرسی
بخواند ۹ چون بیراه شود إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ بخواند از خستگی ایمن
گردد ۱۰ چون از شر دزد و غیر آن ترسد پنج سنگریزه بردارد
و در برداشتن اول و دویم جبرئیل سیم موسی ۴ محمد پنجم
ابراهیم با خود نگاه دارد محفوظ شود **باب بیستم**
در آداب سفر غیر از مسواک کردن و شانه کردن ریش و آداب آن
و بوی خوش بکار بردن و ناخن گرفتن پس در این باب چهار
فصل است فصل اول در آداب مسواک بدانکه از سنت پیغمبر است
و پاک کننده دهان و جلا دهنده چشم و موجب خشنودی
پروردگار و دفع کننده بلغم و زیاد کننده حافظه و برطرف
کننده آب ریختن چشم و آداب آن بسیار است بده چیز اکتفا میشود
اول در حمام نباشد دندان را میریزد ۲ در بیت الخلا نباشد
دهن را متعفن میکند ۳ بعد از غذا نباشد موجب درد دل
میشود یعنی زیاد نمودن ۴ قبل از وضو باشد که موجب کمال
و زیادتی ثواب است ۵ قبل از وضوی نماز باشد که ثواب نماز هفتاد
برابر است ۶ در سحرها بجا آورد ۷ پیش از قرائت قرآن بجا آورد
۸ از پهنای دهن کند ۹ بچوب درختان باشد بهتر از آنها چوب
گز و چوب اراک میباشد ۱۰ از سه روز کمتر نباشد فصل دوم

در آداب شانه نمودن ریش و تاکید در آن بسیار است
دندانرا محکم میکند و بلغم را قطع موجب بسیاری فرزند میشود
و از آداب آن بچهارده چیز اکتفا میشود اول پیش از نماز و بعد
از نماز بجا آورد ۲ شانه را بسینه بکشد که اندوه و بیماری
میبرد ۳ اگر بخواهد شیطان تا چهل روز از او دور شود
ریش را هفتاد مرتبه شانه بکشد یکی یکی بشمارد چنانچه خوردن
انار شیرین روز جمعه و شستن بدن بسدر و خوردن عسل
نیز همین خاصیت دارد اگر حاجتی نزد کسی داشته باشد و
بخواهد روا شود پیش از رفتن نزد آن چهل مرتبه سر بالا
و هفت مرتبه سر از زیر شانه بکند روا شود در اول انا انزلنا
بخواند ۵ درد و مرض سینه بمالد و بگوید اللّٰهُمَّ سَرِّحْ عَنِّي الْهُمُومَ
وَالْغُمُومَ وَوَحْشَةَ الصُّدُورِ وَوَسْوَسَةَ الشَّيْطَانِ ۵
شانه را از دست راست بگیرد و ابتدا با بروها نماید و بگوید
اللّٰهُمَّ زَيِّنِّي بِزِينَةِ الْهُدَىٰ ۶ ایستاده نباشد دل را ضعیف
کند و برص و فقیر شود ۷ باد شانه نماید در حمام نباشد
که ریش را تنک میکند ۹ بنقره شانه نکند ۱۰ موی ریش را نکند
خاصه سفید را سه طایفه را خداوند با ایشان تکلم نمیکند
و نظر رحمت با ایشان نمیکند و از برای ایشان عذاب دردناک است
کسیکه ریش خود را بکند و کسیکه با خود استمنا نماید و کسیکه

لواط بدهد اثر اشد که باعث غضب خدا و نداشتن ۱۱ اصلاح
نماید که از یک قبضه زیاده نباشد که در آتش است ۱۲ با ریش
خود بدست خود بازی نکند صورت بد نما میکند ۱۴ او را
خضاب نماید چنانچه در آداب حمام گذشت و شارب را بلند نگذارد
شیطان در آنجا میگیرد بلکه بگیرد که رفع غم و وسواس می
کند و سنت رسول خدا است در جمعه موجب وسعت است

فصل سیم در آداب ناخن گرفتن و گرفتن از دردهای بزرگ را
دفع میکند باعث وسعت است و بلند بودن باعث جا گرفتن
شیطان و فراموشی است و از آداب آن پنج چیز ذکر میشود اول
بدندان نگیرد که از وسواس است ۲ روز جمعه باشد موجب
ایمنی است از خوره و پیسی و وسعت روزی است و رفع ریشه
دشنا است و با طهارت نشستن تا جمعه دیگر و در پنج شنبه باعث
رفع درد دندان و درد چشم است از خود و اولاد ۳ ابتدا
با انگشت کوچک دست راست کند و ختم کند با انگشت کوچک
دست چپ ۴ در وقت شروع بگرفتن بگوید بسم الله و بالله و علی
سنة محمد و آل محمد بعد هر ریزه که از او بریزد ثواب آزاد
نمودن بنده باو داده شود و همچنین در حال شروع نمودن
بگرفتن شارب ۵ ناخن را دفن نماید چنانکه وارد است که هفت چیز
از آدمی میباید دفن نمود مو و ناخن چنانچه خون حیض بچه دندان

نطفه که پاره خون شده باشد **فصل چهارم** در آداب
بوی خوش بکار بردن و ترک آن سزاوار نیست چون از آداب انبیاست
و دل را محکم میکند قوت جماع را می افزاید و از آداب آن هشت
چیز ذکر میشود اوّل صبح استعمال نماید تا عقلش تا شام محفوظ
ماند ۲ بجهة نماز استعمال نماید هر رکعتی هزار برابر ثوابش
زیاده شود ۳ بعد از وضو استعمال نماید ۴ جهة داخل شدن
مسجد ۵ وقت بیرون آمدن از خانه استعمال نماید محبوب شود ۶ مرد را
چیزیکه رنگ مخفی باشد کنند نه زن عکس است ۷ بوی خوش را رد نکند
۸ هر گاه گلی باو بدهند ببوسد و بر دیدها گذارد و صلوات
بفرستد و بر زمین نگذارد مگر اینکه گناهان آمرزیده شود و سیئات
بقدر ریگ بیابان باشد از نامه عمل او محو شود و حسنات بقدر ریگ
که در ما بین مکه و شام و عراق کشیده آن نویسند **باب چهارم** در
در قدر قلیل از ادعیه و اذکار و اعمال که آمرزش گناهان
و وسعت معاش و رفع ناخوشیها و اداء دین و قضاء حوائج نافع
و از برای هر یک به پنج چیز اقتصار میشود و الّا زیاده بر اینها مستفاد
میشود اوّل استغفار است چنانچه وارد است که هر که بعد از نماز
صبح هفتاد مرتبه استغفر الله بگوید هفتاد هزار گناه او آمرزیده
شود و بعد از نماز عصر اگر هفتاد مرتبه بگوید کفاره گناهان هفتاد
و هفت ساله است و استغفار وقت خواب گذشت و اگر سه مرتبه

بگوید استغفر الله الذی لا اله الا هو الحی القیوم الرحمن الرحیم
ذو الجلال و الاکرام و اسئله ان تصلی علی محمد و آل محمد
و ان یتوب علی چهل کبیره از او آمرزیده شود ۲ خواندن سوره
انا انزلنا ست در حال وضو و در نماز و در سر قبر مؤمن هفت
مرتبه که از وضو و نماز فارغ نمیشود مگر اینکه آمرزیده و از سر
قبر نمیخیزد مگر اینکه خود او و صاحب قبر آمرزیده شود و خداوند
ملکی خلق فرماید بر سر قبر که تا قیامت از برای صاحب قبر طلب
آمرزش کند و تا قیامت با او باشد تا او را داخل بهشت کند
۳ برداشتن خوردهای طعام از زمین و خوردن آن که از گلو پائین
نرود مگر اینکه آمرزیده شود ۴ خواندن دعائیست که روزهای
جمعه کفاره گناهان هفته گذشته است بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم انی اسئلک ان تصلی علی محمد و آل محمد و اسئلک
السعة و الدعة و المغفرة و الامن و الصحة و العصمة و
العفو و العافیة و القصد و الشکر و الصبر و التوفیق فی
جمیع اموری للآخرة و الدنیا و اعمم بذلک یا رب و قرابتی
و اخوانی فیک و من احببته و احبنی و ولدته و ولدنی من
المؤمنین و المؤمنات اللهم انی اسئلک الصبر علی طاعتک
و الصبر عن معصیتک و اسئلک الصبر لحکمک و الصدق
فی کل موطن و حقایق الایمان و الشکر لنعمتک و النظر الی

وجهک الکریم فان بنعمتک تتم الصالحات برحمتک یا
ارحم الراحمین و اگر پیش از طلوع آفتاب و غروب آن بگوید
ده مرتبه لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک و
له الحمد یحیی و یمیت و یمیت و یحیی و هو حی لا یموت بیده الخیر
و هو علی کل شیء قدیر کفاره گناهان آن روز باشد و ملاقات
نکند خدا را بنده که عمل آن افضل باشد از عمل او مگر کسیکه مثل
آن کرده باشد ۵ گریه از خوف خدا که گناه آمرزیده شود و بهشت
با او نزدیک شود از پلک چشم بچشم و بدن او از آتش جهنم حرام
شود اگر بر سید الشهداء ۶ گریه کند بقدر بال مگسی گناه گذشته
اش آمرزیده شود و اگر در آن روز بخواهد مشغول معصیت
نشود بعد از اذان صبح ده مرتبه سوره توحید بخواند و اما
پنج چیزی که از برای وسعت معاش نافع است اول سیمرتبه
سبحان الله بعد از نماز صبح و اگر چنین بگوید ثواب آن کاملتر
است و موجب گوشتن در بهشت است سبحان الله العظیم
سبحان الله و بحمده ۲ صد مرتبه لا اله الا الله الملک
الحق المبین و سیمرتبه و چهل مرتبه نیز وارد شده ۳ بعد
از نماز صبح ده مرتبه بگوید سبحان الله العظیم و بحمده استغفر
الله و اسئله من فضله ۴ بر مصلای خود بنشیند تا آفتاب
بر آید با اشتغال بتعقیبات بجهتی که از حضرت امیر المؤمنین ع

ماثور است که سه چیز باعث فقر است و شانزده چیز
باعث وسعت عمل نماید اما شانزده اول تار عنکبوت از خانه بر
نداشتن و بول کردن در زمین حمام با جنابت چیز خوردن بچوب
گز خلال نمودن ایستاده بول نمودن خاکروبه در خانه گذاردن
قسم دروغ خوردن زنا نمودن و حرص ورزیدن خواب میان
مغرب و عشا پیش از طلوع آفتاب خوابیدن و عادت بدروغ
گوئی نمودن یعنی گوش دادن و رد سائل نمودن تدبیر در معیشت
ننمودن قطع رحم نمودن و اما شانزده چیز دوم جمع کردن
میان نماز تعقیب بعد از نماز صبح و عصر و صله رحم جاروب خانه
را جاروب کردن مواسات کردن با برادران دینی اول صبح طلب روزی
نمودن و ترک سخن در بیت الخلا نمودن و ترک حرص نمودن
شکر کردن از قسم دروغ اجتناب نمودن پیش از طعام دست
شستن آنچه از سفره بیرون میریزد خوردن بعد نماز صبح
سبحان الله گفتن و اما پنج چیز که از برای رفع ناخوشیها نافع است
اول تصدق نمودن چنانچه گذشت دویم دست بر موضع درد بگذارد
و سه مرتبه بگوید وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ
وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا سیم سوره حمد و آیة الکرسی
بر ظرف پاک بنوشته با آب پاک باوضو شسته بیمار بخورد
۴ بعد از نماز صبح چهل مرتبه بگوید بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الحمد

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ تَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ
الْخَالِقِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ و از برای سلامتی
هر ماه نماز اول ماه را البته ترک نکنند و آن دو رکعت است در رکعت
اول بعد از حمد سی مرتبه قل هو الله و رکعت دویم بعد حمد سی مرتبه انا انزلناه و بعد
از نماز تصدق بکنند سلامتی تمام ماه را خریده است و اما پنج چیز که
از برای اداء دین نافع است اول بسیار گفتن اللّٰهُمَّ أَغْنِنِي بِحَلَالِكَ
عَنْ حَرَامِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ ۲ دویم صد مرتبه انا انزلناه
بخواند ۳ بسیار بگوید یَا فَارِجَ الْهَمِّ وَالْغَمِّ وَمُنَفِّسَ الْغَمِّ وَ
مُذْهِبَ الْأَحْزَانِ وَمُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ يَا رَحْمٰنَ الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا أَنْتَ رَحْمَانِي وَرَحْمٰنُ كُلِّ شَيْءٍ فَارْحَمْنِي
رَحْمَةً تُغْنِينِي بِهَا عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ وَتَقْضِي بِهَا عَنِّي الدَّيْنَ
۴ بعد از نماز فریضه چهل مرتبه بگوید سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ
إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ گفتن ۵ صدقه دادن و اما پنج چیز که از برای قضای
حاجت اول در شب جمعه بعد نماز عشاء قبله نگشته و با کسی تکلم
ننموده هزار مرتبه یا سبوح بگوید تا چهار شب جمعه مجرب است ۲ در شب
جمعه غسل کند دو رکعت نماز بجا آورد بعد از هر نماز هزار مرتبه بگوید
يَا بَدِيعَ الْعَجَائِبِ ۳ بعد نماز فریضه چهل مرتبه سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ
وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ بگوید بعد حاجت بخواهد ۴ با خضوع و
خشوع یا الله بگوید بقدر یک نفس قطع شود همچنین یا ارحم الراحمین

بعد

بعد حاجت خود نخواهد البته و اشو تمام شد انچه مراد بود در رساله

در بیان اصول دین است اول

توحید یعنی یکانکی خداوند عالم عز شانه و هفت دلیل اول انکه اگر او را شریک باشد عالم فاسد میشود بسبب شرکت دویم انکه اگر او را شریک باشد شرکت نقص میشود ۳ انکه پیغمبران تمام از نزد خداوند واحد امدند اگر خدای دیکری بود ظاهر میشد چونکه هیچ یکی از انها اگر قادر باشد بر رفع دیکری خدائی او کامل مینماید و اگر نتوانند عاجز خدا نیست ۵ انکه خداوند به پیغمبر از فرموده که من شریک ندارم اگر دروغ میبود نقص میشد و خدا ناقص نیست و اگر راست کفته مطلب ثابت است ۶ هر که ادعا زیاده نماید باید ثابت کند و الا باید خدا هردو قبول داریم ۷ انکه میان دو چیز یا زیاده واسطه خواهد تا دو بودن واضح شود و او نیز باید قدیم باشد و حال ادعا او نشده و صفات ثبوتیه خداوند صفت نیک میباشد و عدد انها هشت میباشد ۱ قدرت ۲ علم ۳ حیات ۴ همیشه بوده ۵ همیشه هست ۶ راستکو میباشد ۷ سخن میکوید ۸ اراده دارد و دلیل بر این صفات انستکه اینها کمالست و خدا باید کامل باشد و صفات سلبیه خداوند هر صفت نقص میباشد یعنی انها در خداوند یافت نمیشود و عدد انها هفت میباشد ۱ جسم بودن ۲ مرکب بودن ۳ دیدنی بودن ۴ محل حوادث بودن ۵ شریک در امری ۶ داشتن ۷ احتیاج

داشتن ۷ معانی داشتن یعنی صفات زیاد داشتن زذات که هیچ یک از این صفات در خداوند نیست زیرا که انها نقص میباشد و نقص در خداوند نیست و صفات ثبوتیه یا صفات ذاتست یا صفات فعل و فرق میان انها انستکه صفات ذات همیشه با او بوده و هست و صفت فعل کاهی میشود نباشد دویم از این پنج نبوتست یعنی نبوت جناب محمد مصطفی صلعم بشش دلیل اول انکه باتفاق کافر و مسلم انجناب بر کسی استادی نکرد و نخواند و ننوشت بظاهر و از او و اوصیا او در هر علم سخنانی صادر شد بی تعلیم معلم خارج که در عادت بشر ان محال میشود دویم انکه در کتابهای انبیای سابق مثل توریت و انجیل چند مقام بیان حال او شده و اگر در انها نبود در قران هم وارد نمیشد چرا که چیزی را که خصم قبول ندارد دلیل خود کرفتن بطلانش واضح است و حال انکه در چند مقام در قران او را فرموده سیم انکه بتواتر امور بیرون از عادت از انجناب صادر شد که احتمال سحر در انها نمیرود زیرا که سحر علم میباشد و از جناب تعلیم نکرفتند از معلمی ۴ انکه قرانی اورد که فصاحت و بلاغتش و عاجز نمود فصحای عرب را ۵ انکه بحد تواتر رسیده کمالات از انجناب که مستحق مرتبه پیغمبری بوده و زمان او زمان کفر بود و قاعده لطف خداوند بر بندکان اقتضا مینمود که مثل او مرسل بسوی خلق شود ششم انکه بر خداوند لازم بود عقلا که اگر او پیغمبر نبوده شخصی را بکمارد که بطور علم

کذب او را نمایند زیرا که مقتضای حکمت میباشد سیم از این پنج معاد جسمانی میباشد ششم دلیل اول انکه ظلم در زمان آدم لیسا داشت ده هزار ان غالبا میشد نمیباشد اگر روز جزا نباشد در بدنی که ظلم نموده بر خداوند قبیح میباشد

۲ خداوند تکلیف فرموده باموری چند و وعدهٔ ثواب و وعید
عقاب فرموده ۵ اینده همین بدی عنصری و هر گاه در دنیا نمیرسد
باید و زجری باشد والا تکلیف بیفایده میشود و کذب لازم
میاید ۳ انکه در کتابهای پیغمبران است و قرآن مجید تصریح بامدن
ان روز فرموده ۴ انکه اگر نباشد از افرینش مکلفین عبث لازم
میاید ۵ انکه اتفاق اهل دینهای حق بر او شده ۶ انکه اگر نباشد
و بیاز نشده باشد خلق بظلم عالم را فاسد مینمایند چهارم
از این پنج عدل میباشد که او را اصل مذهب شمرده اند شش
دلیل اول انکه ظلم قبیح است و بر خدا جایز نیست ۲ انکه ظلم بسبب احتیاج
است و خدا محتاج نیست ۳ انکه خدا منع از ظلم نموده چگونه خود
مینماید ۴ انکه کتابهای اسمانی صریح است در عدل ۵ انکه از نظم افرینش
او بر میاید عدل او ۶ انکه با احتمال ظلم رفع میشود اعتماد از سخن او
پنجم از این پنج امامت است که اصل مذهب شمرده یعنی امامت دوازده
امام شیعه بر پنج دلیل اول انکه لطف خداوند مقتضی نصب امام
معصوم است که اظهار امر خود نماید و هر که غیر ایشان اظهار
این امر نمود در عصر ایشان معصوم نبود و عصمت ایشان محل کلام
نیست نزد مخالف و موافق مگر فرقه که عناد ایشان واضح است چون
نصاب و خوارج ۲ هر یک ادعاء امامت نمودند قطعا و از طریق
کمالات و عبادات ایشان بر میاید از احادیث متواتره که ایشان

دیو علو بوده ۳ علوم ایشان رسیده بی تعلیم از خارج کراز علوم ۷ معلم نخالت شده خارج چهارم انکه از پیغمبری متواتر شده که خلیفه بعد از او دوازده اند و در غیر ایشان این عدد معهود نیست ... علی بن ابی طالب ... التقوی
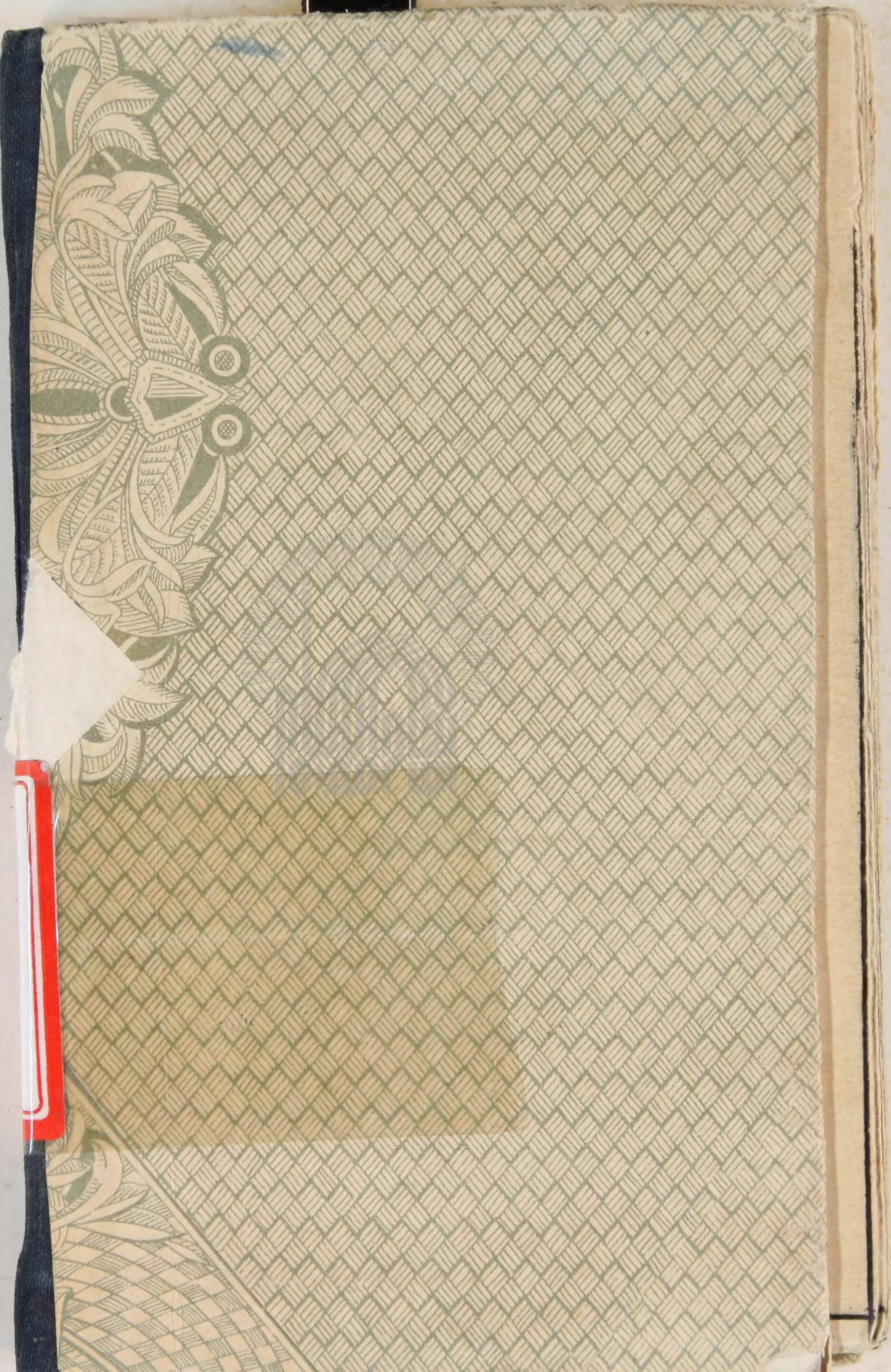
٢٩٧
١٧٢
ف
٩٣٧
م
١٣٤٩